

accent

FIRA MED SPRITEN

Alla får inte en vit jul

NYKTER PÅ KROGEN

Accent kollar utbudet

DROGFRI BEHANDLING

Utredning pågår om Dagöholm

6 SAKER
ATT VETA OM
ALKOHOL
OCH CANCER

ABSOLUT
*Så försvinner
hela vinsten utomlands*
SKATTEFLYKT

IOGT-NTO SYNS

KICKOFF för KAMPANJÅRET 2013

Kampanj, värvning, kongress, engagemang, allt i en härlig process där vi gemensamt bygger framtidens IOGT-NTO. Hitta din närmsta kickoff och ta del av gemenskapen som påverkar.

Dalarna	Lör 12/1, 11.00–15.00	Södermanland	Lör 19/1, 10.00–14.00
Västerbotten	Sön 13/1, 10.00–15.00	Östergötland	Mån 21/1, 18.30–21.30
Gävleborg	Sön 13/1, 10.00–15.00	Halland	Mån 21/1, 18.30–21.30
Stockholm	Tis 15/1, 18.00–21.00	Göteborgs och Bohuslän	Mån 21/1, 18.00–21.00
Uppsala	Tis 15/1, 18.00–21.00	Skåne	Tis 22/1, 18.00–21.00
Jönköping	Tis 15/1, 18.00–21.00	Älvsborg	Tis 22/1, 18.30–21.30
Kronoberg	Ons 16/1, 18.00–21.00	Blekinge	Ons 23/1, 18.00–21.00
Örebro	Ons 16/1, 18.00–21.00	Skaraborg	Tor 24/1, 18.30–21.30
Gotland	Ons 16/1, 18.30–21.30	Jämtland	Tor 24/1, 18.00–21.00
Kalmar	Tor 17/1, 18.00–21.00	Norrbottn	Lör 26/1, 10.00–15.00
Värmland	Tor 17/1, 8.00–21.00	Västernorrland	Lör 2/2, 12.30–16.00
Västmanland	Tor 17/1, 18.00–21.00		

För information och anmälan kontakta ditt närmsta distrikt. Kontaktuppgifter finner du på iogt.se.

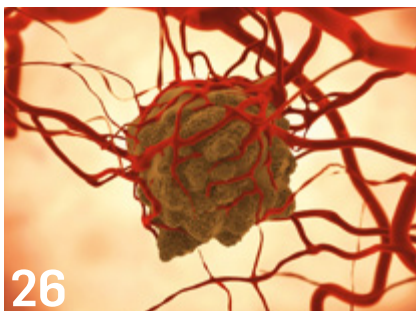
14

Skatteflykt. Sedan Pernod Richard köpte Vin&Sprit och Absolut har bolaget inte betalat någon skatt i Sverige. Allt försvinner utomlands i en så kallad räntesnurra.

20

Vit jul. IOGT-NTO:s kampanj för en vit jul rullar på. Här möter du de som tvingades fira jul med spriten som barn – och de som testat en vit jul tack vare kampanjen.

26

I fokus. Trots allt tydligare forskningsresultat är det få som känner till de tydliga kopplingarna mellan alkohol och cancer. Accent ger dig sex fakta du bör känna till.

28

Krogliv. Många av IOGT-NTO:s medlemmar upplever att de blir taskigt bemötta som nykterister på krogen. Accent gick på barrunda i Stockholm för att kolla läget.

34

Utredning. På IOGT-NTO:s behandlingshem Dagöholm finns patienter som går på metadon eller subutex. Nu utredes man om en helt drogfri behandling vore att föredra.

Reklamen kan stoppas | 6

Ytterligare ett steg har tagits av svenska myndigheter för att få bort alkoholreklamen ur svensk tv. Men det är långt kvar.

Säljstopp för Subutex | 9

Tillverkaren av preparatet stoppar försäljningen i januari. Enligt egen utsago beror det på problemen med missbruk.

Krogen tömdes på sprit | 13

IOGT-NTO i Kramfors tömde en lokal krog på all alkohol för en kväll – för att kunna arrangera ungdomsdisko.

Förbjud skiten | 4

LEDARE Självreglering av alkoholreklam är dömd att misslyckas. Det är dags för Europas och världens politiker att göra det enda raka: förbjud skiten.

Teater som gör skillnad | 42

IOGT-NTO:s förbundsordförande Anna Carlstedt har sett Wendelsbergs uppsättning "Illustrerade klassiker" och gillar den skarpt.

+ Kultur | 38

+ Månadens medlem | 40

+ Korsord | 46

OMSLAGSBILD
Fredrik Olsson

FOTO: MATHIAS LÖVSTRÖM

Chefredaktören.

Pierre Andersson

Totalförbud det enda rimliga

Sätt reklamen i fokus

För ett par veckor sedan kom beskedet att svenska myndigheter nu kräver att Storbritannien agerar mot de kanaler som sänder alkoholreklam riktad till Sverige. Det är välkommet och ett steg i rätt riktning – alkoholreklam i Sverige är ju förbjuden och att då stänga de kryphål som finns är minst sagt rimligt.

Men frågan om alkoholreklamen är större än så. Värst är problemen på de snabbt växande marknaderna i Afrika och delar av Asien. Här finns få eller inga regleringar som hindrar industrins framfart. En industri som är beredd att lägga stora resurser på att utvidga sina marknader.

När jag besökte Ugandas huvudstad Kampala för ett par år sedan var det omöjligt att komma undan alkoholreklamen. Den fanns precis överallt. Detta i ett land där en betydligt större andel än i Europa inte dricker alls. Ah, en affärsmöjlighet! säger industrin och ökar reklambudgeten.

I dag vet vi att alkoholreklamen påverkar konsumtionen – och i förlängningen alkoholskadorna. Undersökningar visar att ungdomar som ser mycket alkoholreklam börjar dricka tidigare och dricker mer än andra.

Industrin trycker på för att de själva ska få reglera alkoholreklamen – att det inte fungerar kan man visa otaliga exempel på. Det enda rimliga är att gå samma väg som för tobaksreklamen. Bort med skiten.

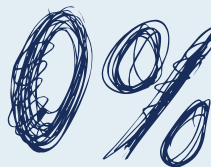
Opinion.

SKRIV TILL OSS på accent@iogt.se eller Box 12825, 112 97 Stockholm

Nollgräns en fråga om trovärdighet

■ Läser Guy Cardell: s insändare om lättöl (Accent 9/12). Det som inte finns med i Guy: s insändare, det är att IOGT-NTO inte tänkt till ur marknadsstrategisk synvinkel.

Under en värvningsresa diskuterade jag detta med en potentiell ny medlem. Personen kunde inte förstå IOGT-NTO: s procentspärr som finns tryckt på värvartalongen. Han tvekade en stund att skriva på då han upplevde att IOGT-NTO inte levde upp till sin egen målsättning om nykterhet.

Jag delar denna persons åsikt till 100%!

Min fasta övertygelse är att IOGT-NTO kunde värva fler medlemmar om svenska sektionen gjorde som den

norska och införde en nollgräns – det handlar om trovärdighet

Jag önskar att IOGT-NTO:s förbundsordförande – Anna Carlstedt – gjorde ett tydligt ställningstagande i denna fråga!

NICKLAS GUSTAFSSON, LYSEKIL, LEDAMOT AV
DISTRIKTSSTYRELSEN I GÖTEBORG

40-kris? Inte alls!

■ Jag läste Anna Carlstedts krönika i Accent nr 7. Vilken grej tänkte jag. Kan inte vi från organisationen göra kraftsamlingar vid några av dom stora festivalerna och bara mingla runt, synas och förgå med gott exempel? Naturligtvis skall vi ha ett lager med strumpor och Godtemplardricka för att kunna hjälpa dom som är i "nöd". Ett antal plåster är inte heller fel.

Jag är gammal nog att vara pappa åt Anna men jag ställer upp. Det enda krav jag har är att få bo i husvagnen min.

Jag föreslår att styrelsen/styrelserna funderar igenom konceptet. Om det blir verklighet föreslår jag också att det anslås en summa pengar till projektet. Jag är pensionär, och

det är det antagligen fler som ställer upp som är, och har begränsad budget så ett bidrag till resan/kostnaderna skulle inte vara fel.

JAN EKMAN, HEDEMORA

Redaktionen. Det är vi som gör Accent.

accent

Accent ges ut av IOGT-NTO.

Pressläggning detta nummer: 30 november
Nästa nummer kommer ut: 1 februari

Pierre Andersson

Chefredaktör och ansvarig utgivare
08-672 60 51, pierre.andersson@iogt.se

Maria Zaitzewska Rundgren

Featureredaktör, reporter
08-672 60 56, maria.zaitzewska@iogt.se

Eva Ekeröth

Nyhetsreporter
08-672 60 50, eva.ekeroth@iogt.se

Tobias Berving & Fredrik Olsson

ETC Kommunikation
Layout

Bildbehandling Ola Falk **Korrekturläsning** Gunborg Mellegård **Medverkande detta nummer** Lars Soold, Mathias Lövsström, Moa Karlberg, Anders Perstrand **Adress** Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm **Telefon** 08-672 60 50 **Fax** 08-672 60 01 **E-post** accent@iogt.se

Webbplats www.accentmagasin.se **IOGT-NTO:s förbundskansli** Tel: 08-672 60 00, Besöksadress: Gammelgårdsvägen 38, Stora Essingen, Stockholm, www.iogt.se **Prenumeration (225 kr/år)** och **adressändring** 08-672 60 38, prenumeration@iogt.se, fax: 08-672 60 01

Annonsbokning Display Umeå, Gunilla Johansson, 090-71 15 04, gunilla.johansson@display-umea.se **Tryck** V-TAB, Vimmerby.

Obeställt material Tidningen svarar inte för insända, obeställda texter och bilder samt förbehåller sig rätten att redigera insänt material.

Lagring Allt material i tidningen Accent lagras och kan publiceras elektroniskt. Icke anställda måste meddela eventuellt förbehåll mot sådant lagring och publicering. I princip publiceras inget material med sådant förbehåll.

Taltidning Accent finns även som gratis taltidning. **TS-kontrollerad upplaga 2011** 30 000 ex
ISSN 0345-0406. Medlem i Sveriges Tidskrifter.

SVERIGES
TIDSKRIFTER

JORDANSSON MANAGEMENT & JAN JOHANSEN PRODUCTION PRESENTERAR
STOLT I SAMARBETE MED VIT JUL OCH IOGT-NTO-RÖRELSEN:

JAN JOHANSEN VIT JUL

28/11: ST NICOLAI KYRKA, TRELLEBORG
9/12: CENTRUMKYRKAN, FALUN
17/12: RAMSBERGS KYRKA, LINDESBERG
19/12: STRÄNGNÄS DOMKYRKA

20/12: BERGA KYRKA, LAGAN
21/12: ASKERSUNDS LANDSKYRKA
22/12: LITSLENA KYRKA, ENKÖPING
28/12: JÄMSHÖG KYRKA, OLOFSTRÖM

WWW.JANJOHANSEN.COM • WWW.VITJUL.SE • TICNET.SE

Ryskt krafttag mot rattfylleri: 15 år i fängelse

RYSSLAND Att köra ihjäl en annan människa med alkohol i kroppen ska ge minst fem och som mest 15 år i fängelse, enligt premiärminister Dmitrij Medvedev. Dessutom riskerar rattfylleristen mer än 100 000 kronor i böter, skriver Aftonbladet.

Även att köra för fort eller mot rött ljus ska ge höga böter. Med de höga straffen hoppas man få ner antalet trafikolyckor. Förra året avled 28 000 personer i trafikolyckor.

EVA
EKEROTH

Dmitrij Medvedev.

Olika tillgång till metadonprogram

LÄKEMEDEL Socialstyrelsen har snabbtrett läkemedelsanvändningen i beroendevården sedan brister i programmen uppmärksamats.

Enligt Socialstyrelsen får 72 procent av landets opiatmissbrukare underhållsbehandling med metadon eller subutex. Det är en högre andel än WHO rekommenderar – men tillgången är ojämn och varierar från över 90 procent i Västerbotten, Gävleborgs, Västra Götalands och Stockholms län, till knappt 20 procent i Halland och Blekinge län.

Kartläggningen visar att antalet opiatberoende är cirka 7 200 personer, vilket är lägre än missbruksutredningen beräknat.

Nära 350 personer väntar på en bedömning eller få påbörja behandling. Kötiderna är i genomsnitt sex till åtta veckor.

DRUGNEWS / SVEN LILJESSON

Nu uppmanas brittiska myndigheter stoppa alkoholreklamen som sänds till Sverige.

FOTO: YOUTUBE

Alkoholreklamen i tv kan stoppas

Myndigheten för radio och TV begär att deras brittiska motsvarighet, Ofcom, kräver av TV-kanalerna TV3, TV6, TV8, Kanal 5 och Kanal 9 att de följer svenska regler och slutar sända alkoholreklam. Bakgrunden är den anmälan som IOGT-NTO lämnade in till Granskningsnämnden våren 2011.

ALKOHOL Myndigheten uppger att de är överens med Ofcom om att TV-kanalerna lyder under brittisk lag, eftersom de sänder därifrån, men att deras egen undersökning, såväl som IOGT-NTO:s visar att programmen sänds i strid med svenska regler.

– Det är fantastiskt att saken blir prövad. Jätteroligt att få driva en sådan här fråga som har så stort folkligt stöd. Åtta av tio svenskar vill ha bort alkoholreklamen från TV. Det är en politiskt viktig fråga. Det är inte meningen att företag på det här sättet ska kunna undergräva svensk lagstiftning, säger Sara Heine, verksamhetschef på IOGT-NTO.

I Sverige råder förbud mot alkoholreklam i TV-sändningar och alkoholproducenter tillåts inte heller sponsra TV-program. För att kringgå reglerna har flera TV-kanaler förlagt sina sändningar till Storbritannien där sådan reklam är tillåtet.

Tidigare försök att stoppa alkoholreklamen har misslyckats, men i augusti 2010 infördes effektlandsprincipen, vilken innebär att man ska titta på vilket land reklamen riktar sig till, snarare än var den sänds ifrån.

– Det är första gången effektlandsprincipen prövas. Vi vet att EU-kommissionen också följer ärendet med intresse, säger Sara Heine.

Däremot har myndigheten valt att avskriva den delen av anmälan som gäller annonsörer, reklamobolag, produktionsbolag och andra som bidragit till produktion av reklamen.

– Får vi stopp på sändningarna så faller ju den anmälan, men går det inte igenom får vi fundera på om vi kan gå vidare och försöka komma åt reklamen den vägen, säger Sara Heine.

Anna Dingertz, jurist på Myndigheten för radio och TV, vill inte göra någon prognos för chanserna

att begäran går igenom.

– Det som händer nu är att Ofcom kontrollerar om vår begäran uppfyller alla krav. Gör den det kommer Ofcom uppmana TV-programbolagen att följa svenska regler. Enligt lagen ska inte Ofcom göra någon bedömning av vår begäran. Innehåller den bara allt som krävs så går den igenom. Sedan kan förstas programbolagen protestera, säger hon till Accent.

Om de inte frivilligt följer begäran kan man gå vidare.

– Då måste vi bevisa att de etablerat sig i Storbritannien i avsikt att kringgå svensk lag, men först måste EU-kommissionen fastställa att de svenska reglerna är förenliga med EU-rätten. De får inte uppfattas som orimligt hårda, säger Anna Dingertz.

Hon vill inte förutspå EU-kommissionens bedömning i ett sådant läge, eller om Sverige skulle kunna tvingas ändra sin strängare lag.

– Jag kan inte svara på det. Just nu avvaktar vi. Helt klart är att den svenska lagstiftaren ser allvarligt på TV-reklam och därför har valt strängare lagstiftning än många andra länder, säger hon.

EVA EKEROTH

Så marknadsförs svensk vodka i USA

Det snabbast växande vodkamärket i USA heter Svedka. Spriten tillverkas i Lidköping av Lantmännen. Nu beskylls marknadsföringen för att vara sexistisk.

ALKOHOLREKLAM Svedka är en relativt ny aktör på den amerikanska vodkamarknaden, men har på kort tid blivit ett av de populäraste märkena. Varumärket ägs och marknadsförs av Constellation Brands, världens största vintillverkare som nu också gett sig in på spritmarknaden. Spriten tillverkas dock i Lidköping av bondekooperationen Lantmännen.

Reklamen för Svedka är byggd kring en kvinnlig robot med stora bröst och plutande läppar. Till bilderna syns texter som "I go both ways" och "I give mixed messages". Reklamen kritiseras nu för

Blandade budskap.

att vara sexistisk och oetisk, men Lantmännen tycker inte att man har något ansvar i frågan.

– Vi vill ju gärna att de ska leva upp till vår reklampolicy men

det är inte helt okomplicerat att ställa krav på sina kunder, säger Erik Tellgren, vd på Lantmännen Reppe, till Metro.

PIERRE ANDERSSON

Nya droger ett växande hot i Europa

Samtidigt som en ny drog registreras varje vecka i Europa har de gamla drogerna inte tappat mark. En ljuspunkt är att unga ratar droger. Det visar en rapport om Narkotikasituationen i Europa 2012 från EU:s center för droginformation, EMCDDA.

NARKOTIKA Cannabis är det, i särklass, vanligaste narkotiska preparatet. Hela 80,5 miljoner européer beräknas ha testat någon gång under sin livstid. Det är 23,7 procent av den vuxna befolkningen. Konsumtionen visar dock på en liten nedgång.

Inhemskt odlad marijuana tränger allt mer ut det importerade haschet.

Nya droger tränger ut de gamla.

Kokain är det mest använda centralstimulerande preparatet, men det har inte samma höga status som tidigare.

Ungefär 4,6 procent av Europas vuxna befolkning beräknas ha

testat någon gång

Heroinanvändningen minskar, i vissa länder har heroin ersatts av andra droger, bland annat syntetiska opiater som fentanyl och buprenorfin, som är den aktiva substansen i till exempel Subutex.

Metamfetamin har tidigare varit begränsat till Tjeckien och Slovakien. Nu kommer rapporter om drogen även från andra länder, däribland Sverige.

Ett problem för dem som ska ta fram statistik är att konsumenterna inte vet vad de köper, och inte verkar bry sig om det heller. Okända tabletter och vitt pulver kan vara allt de vet.

Positivt är dock att utvecklingen i hela Europa går mot att allt fler ungdomar är kritiska till droger.

EVA EKEROTH

Lägg ned Statens folkhälsoinstitut

NY MYNDIGHET Socialdepartementet föreslår att Statens folkhälsoinstitut och Smittskyddsinstitutet slås samman till en ny myndighet, Institutet för folkhälsa. Även en del av Socialstyrelsens uppgifter kommer att föras över till den nya myndigheten.

Den 1 januari 2014 är det tänkt att den nya myndigheten ska starta sin verksamhet, både i Östersund och i Stockholm.

EVA EKEROTH

Fler delstater röstar för legalisering

CANNABIS Samtidigt som USA valde president röstade sex delstater om liberalisering av cannabislagarna. I Washington och Colorado vill en majoritet av befolkningen legalisera marijuana.

I Arkansas, Massachusetts och Montana gällde omröstningen huruvida det ska vara tillåtet att använda marijuana för medicinskt bruk. Arkansas var emot med 52 procent nej. I Massachusetts var det 63 procent och i Montana 56 procent som sa ja till förslaget.

Colorado, Oregon och Washington drog frågan ett steg längre och föreslog att bruket av marijuana ska legaliseras och säljas i licensierade butiker. Oregon sa nej, men i Colorado sa 54 procent och i Washington 55 procent ja.

Budskapet från den federala regeringen är dock klart: Den nationella lagstiftningen gäller.

EVA EKEROTH

DRUGNEWS / SVEN LILJESSON

FOTO: ISTOCK

FOTO: CATHARINA LHNELL, JÄRNHESTER

HALLÅ DÄR!

Bengt Järnhyster

... ordförande i IOGT-NTO Oskarshamn som fått en drink uppkallad efter sig. Drinken gjorde succe under Kulturnatten och blev en knäpp på näsan på den lokala ishockeyklubben.

Vad är bakgrunden till drinkens tillkomst?

– Jag skrev en insändare som var kritisk till att ishockeyklubben i Oskarshamn serverar alkohol och att de ställt upp som värdar i öltält vid en festival. Som svar på insändaren döpte klubbens bar om drycken Jägermeister till Järnhyster. Vi beslöt att bemöta detta genom att skapa en äkta alkoholfri Järnhyster.

Vad innehåller en Järnhyster?

– Tranbärsjuice, havtorn, lime, mynta och lite blåbär. Det är mitt barnbarn, som har jobbat som bartender, som har skapat Järnhestern.

Hur känns det att ha fått en drink uppkallad efter sig?

– Kul förstås. Jag känner mig hedrad över att mitt namn finns på hockeyarenan och hoppas att de ska tjäna pengar på drinken. Ett brorsbarnbarn arbetar som bartenderlärare i USA och ska försöka få med drinken i undervisningen. Så med lite tur kan jag bli världskändis!

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Bredd och djup på Verksamhetsforum

Årets Verksamhetsforum lockade ett nittiotal deltagare till Tollare folkhögskola. Närmare 20 olika seminarier hade deltagarna att välja bland.

IRÖRELSE Verksamhetsforum har blivit ett av IOGT-NTO:s större arrangemang. Tanken med helgen är att spegla IOGT-NTO:s breda

verksamhet och vara en mötesplats för erfarenhetsutbyte. Kathy Gyllesten, ansvarig för arrangemanget är nöjd med helgen.

Gruppdiskussion på passet om IOGT-NTO:s historia.

FOTO: PIERRE ANDERSSON

– Det har gått bra, jag har bara fått positiva reaktioner. Det är kul att det finns både de som har varit med länge och nya medlemmar här, jag träffade en deltagare som bara har varit medlem en månad.

För att göra det enkelt för familjer att delta så arrangerar kursledningen också aktiviteter för 15 barn i olika åldrar.

– Jag tycker att det är väldigt trevligt här, och många spännande seminarier med bra föreläsare. Det här är helt nytt för mig, jag gick med i IOGT-NTO:s kamrattstödssällning i Visby i augusti. Men jag hoppas att jag kommer iväg på fler liknande grejor, säger Pernilla Larsson från Visby.

Bland helgens seminarier fanns ämnen som IOGT-NTO:s historia, internationellt arbete, sociala medier, lokal alkoholpolitik, substitutionsbehandling och narkotikapolitik.

PIERRE ANDERSSON

Färre i fängelse med ADHD-medicin

ADHD Vuxna med diagnosen ADHD begår färre brott om de får medicin. Det visar svenska forskare i en ny studie, enligt Uppsala Nya Tidning.

I studien har forskarna följt nära 26 000 vuxna med ADHD. Under fyra år har de studerat brottsligheten i gruppen och om de fått medicin eller ej.

Fler än en tredjedel av männen och nära en sjättedel av kvinnorna begick brott under perioden. Drygt hälften fick också medicin under hela eller delar av perioden.

Resultatet visar att de som inte fick medicin någon gång begick flest brott. Hos dem som medicinerade periodvis noterades forskarna att de begick färre brott under

De som inte får medicin begår fler brott.

FOTO: EVA EKEROTH

perioder de medicinerade jämfört med när de var utan medicin.

Enligt en av forskarna bakom studien, Henrik Larsson, Karolinska institutet, betyder inte det att alla med ADHD ska medicineras.

– Precis som för alla andra

läkemedelsbehandlingar bör risken för biverkningar alltid vägas mot nyttan för den enskilde, säger han till UNT.

Studien är publicerad i New England Journal of Medicine.

EVA EKEROTH

Subutex stoppas av tillverkaren, men andra likvärdiga preparat finns kvar.

unga människor börjar sitt missbruk med Subutex. Bara farhågan om något sådant gör att man inte vill stå bakom ett sådant preparat, säger Claes Nordenson, produktchef på Reckitt Benckiser, till SVT.

Subutex är det vanligaste preparatet för läkemedelsassisterad behandling av narkotikamissbruk i Sverige. Enligt kritiker är det också det preparat som för med sig störst risk för missbruk. Förespråkare hävdar å andra sidan att Subutex för många är det bästa läkemedlet mot missbruk.

Per Johansson, generalsekreterare på RNS, säger till Accent att kontrollen är för dålig.

– Det är klart att man måste skriva ut de här preparaten till dem som behöver annars dör de, men slarvar man med kontrollen dör folk också.

All Subutex och metadon som säljs på gatan har dock inte läckt från vården. Mycket smugglas in.

PIERRE ANDERSSON
EVA EKEROTH

Säljstopp för Subutex i Sverige

Tillverkaren av Subutex, Reckitt Benckiser, slutar distribuera preparatet i Sverige. Detta efter rapporterna om att problemen med missbruk är större än man tidigare trott.

SUBUTEX I januari plockas Subutex bort från den svenska marknaden.

– Missbruksproblemen har visat sig större än vi trott. Det som tidigare var rykten har aktualiserats och gör gällande att

Även lite alkohol skadar fostret

GRAVIDITET Ett eller två glas vin i veckan under graviditeten kan påverka barnets IQ. Det visar en ny brittisk studie.

– Resultatet är tydligt, säger Ron Gray, en av forskarna från Oxford som ligger bakom studien. Även små mängder alkohol under graviditeten kan få en effekt på barnets framtida intelligens. Det finns goda anledningar för kvinnor att undvika alkohol helt när de är gravida.

PIERRE ANDERSSON

FOTO: LUNAR CAUSTIC / FLICKR

Uppsalalaget segrade i Pumpen

RÖRELSE Årets upplaga av Pumpen var en av de svårare. Uppsalalaget "Trots allt" och "Arken" vann med 49 poäng av 65 möjliga.

– Det här var en väldigt svår omgång, säger Tobias Tengström, administrativ assistent på IOGT-NTO och ansvarig för Pumpen.

Pumpen är en frågetävling som anordnas av IOGT-NTO varje år. Under en timme ska ett antal frågor besvaras och ett antal praktiska uppgifter utföras. Tävligen har pågått sedan mitten av 1960-talet.

Intresset för Pumpen har dalat något de senaste åren och den trenden höll i sig. I årets omgång tävlade 112 lag jämfört med 121 förra året.

EVA EKEROTH

BILDEN

FOTO: AMANDA YLIPÄÄ

Ölkontroll. UNF anordnade en drogpolitisk aktionshelg i Stockholm för att ge unga "Ett bra uteliv". Under helgen provköptes öl och åtta av 13 testade butiker sålde till dem under 18 år. Ölen kom till användning när UNF:arna spelade "ölkubb" på Medborgarplatsen.

"Vi gick på pumpen kan man säga :)"

... twittrade Arne Larsson under Pumpenkvällen.

KOMMENTAREN

Julängest light

För julen skruvas förväntningarna upp. Det börjar redan i skarven mellan november och december. Juldekorationerna lägger sig som glittrande filter över affärsstråken, det skvalar julmusik i varje gathörn, det är julgranskolor, juleljus, julstjärnor, julstakar, julklappar och julgranar. För att inte tala om alla festkläder med strass i skyltfönstren som uppmanar oss att köpa nytt för nu är det jul, nu ska vi vara fina och lyckliga när vi firar vår varma, glimrande, glädjefyllda jul tillsammans med nära och kära.

Det blir förstås ett dignande julbord med lax, sill och julsinka, tomtar, Kalle Anka, levande ljus, Disneygran med tusen klappar under och husmor som med rosiga kinder och ett strålende leende dukar upp till fest.

Det blir gemenskap över generationerna, samvaro och familjemys kring denna högtidernas högtid som vi med samma förhoppningar ser fram emot, år efter år. Eller?

Säkert finns det de som har just en sådan här underbar jul.

Men lika säkert är att vi är många som får ont i magen när julkulorna kommer fram. För det blir ju sällan som man önskar. Även om mor är rar och far inte super skallen av sig så finns det så mycket annat som kan skava och som synliggörs just på julen. Såriga släktrelationer, avundsjuka, fattigdom och ensamhet. För några betyder julen ångest över att inte ha råd att köpa julklappar eller över att bli sittande ensamma denna dag då hela världen tycks ha någon att mysa med. Tänk på dem när ni med ett strålende leende bjuder in till fest på julafton. För nog finns det väl plats för en till kring julbordet?

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FOTO: MATHIAS LÖVSTRÖM

Maria Zaitzewska Rundgren

FOTO: J. FORSBERG

Krogen tömdes på sprit – för en kväll

Att kunna erbjuda ungdomar ett alkoholfritt disco under skolloven har Bengt Forsell, polis och styrelseledamot i IOGT-NTO Kramfors, länge funderat på.

I RÖRELSE – För unga i åldern 13 till 17 år finns det inte många ställen. Därför är det viktigt att skapa attraktiva, alkoholfria mötesplatser för dem, säger Bengt.

Han tog kontakt med krögaren Kent Alacam på Restaurang Gladan i Kramfors, som genast nappade på idén om ett alkoholfritt disco under Halloween – förutsatt att han slapp gå back på eventet.

Till festen bussades 220 tonåringar i varierande åldrar från Kramfors och närliggande städer som Sollefteå och Härnösand. All alkohol, alla skyltar och märken kopplade till alkohol var borttagna. I baren serverades alkoholfria fruktdrinkar, läsk och chips. En dj var inhyrd och på plats fanns också sångaren och underhållaren Dogge Doggelito som extra dragplåster. Stämningen var topp.

– Jag har fått massor av positiv respons, det blev en jättestor fest. Många har hört av sig och undrar när nästa tillfälle är, säger Bengt och berättar att man hade blåskontroll vid dörren för att försäkra sig om att inga alkoholpåverkade ungdomar kom in.

Krögaren Kent Alacam gillar initiativet och hade inga problem med att ta bort allt som associerar till alkohol.

– Det var en del jobb, men det var det värt, festen blev jättekul och vi ställer gärna upp fler gånger, säger han.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FOTO: ISTOCK

Sidas tidning kritiseras för alkoholreklam

Med senaste numret av Sidas tidning OmVärlden följde en reklambilaga från ett alkoholföretag. Flera organisationer, däribland IOGT-NTO, ifrågasätter om det är förenligt med Sidas policy.

ALKOHOLREKLAM Av WHO:s rapport, The world health report 2002, framgår att alkohol är den främsta hälsorisen i många utvecklingsländer.

Trots det ser inte Sidas informationschef Joachim Beijmo några problem med alkoholreklamen.

– Vi kan naturligtvis se att alkohol är ett samhällsproblem, men vi lägger oss lika lite i vilka annonser OmVärlden ska ta in som vilket redaktionellt material tidningen ska ha, bara de följer vår policy, säger han till Accent.

Han anser inte heller att

annonssbilagan påverkar människor i utvecklingsländer eftersom målgruppen för annonsen är svensk.

– OmVärlden behöver annonsintäkter. Vårt uppdrag är att kom-

municera frågorna i Sverige och till det behöver vi tidningen, säger Joachim Beijmo.

Sara Heine, verksamhetschef på IOGT-NTO, tycker att det är olämpligt att Sida gör reklam för alkohol.

– Det verkar vara en brist på medvetenhet hos Sida, säger hon till Accent.

OmVärldens chefredaktör, Jesper Bengtsson, säger att en etisk värdering av annonserna alltid görs.

– Frågan är aktuell i många utvecklingsländer, men det innebär inte att jag ser något problem med den här annonsen, säger han till Accent.

EVA EKEROTH

Cannabis jämsställs med heroin

CANNABIS Den holländska regeringen planerar att placera cannabis med högt THC-innehåll i samma narkotikaklass som heroin och kokain. Det sa justitieminister Ivo Opstelten vid en genomgång i parlamentet.

Beslutet innebär att marijuana med en THC-halt över 15 procent klassificeras som en "klass-A-drog". Det rapporterar tidningen Dutch News. Den holländskodlade marijuanans innehåller mellan 15 och 18 procent THC. De halterna ligger på en nivå som experter bedömer vara likvärdig med heroin och kokain.

EVA EKEROTH

Höstryck gav nya medlemmar

IRÖRELSE Värvarkampanjen Höstrycket blev en succé med 512 nya medlemmar. Under oktober deltog många distrikt i tävlingen om upp till 30 000 kronor för flest värvade. Bäst var Kronoberg, Värmland, Blekinge, Stockholm och Uppsala.

– Vi satte upp mål för distrikten, utifrån storlek och antal engagerade och delade in dem i grupper. De som nådde sina mål vann pengar. Bland annat Kronoberg vann 15 000 kronor. Sammanlagt hade vi 66 000 kronor att dela ut, säger Eva Blomqvist, organisationschef på IOGT-NTO.

Hon vill också lyfta fram Värmland som ett gott exempel på ett distrikt där många medlemmar är involverade och där man i föreningarna är ute och värvar kontinuerligt.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Komplicerat förhållande mellan arv och miljö bakom alkoholism

ÄRFTLIGHET Fördelningen mellan genetiska och miljömässiga orsaker till alkoholism är ungefär hälften – hälften, enligt senaste numret av NIAAAs tidskrift Alcohol Alert.

Den ärftliga delen styrs inte av en enda gen, utan av många som var och en påverkar en liten del. Samma individ kan ha gener som ökar risken och samtidigt bära på skyddsgener som motverkar risken.

Ärftlighet påverkar dels hur vi förbränner alkohol och dels hur vi upplever berusning.

Vissa förbränner alkohol snabbt, men har problem att förbränna mellanprodukten, ace-

taldehyd. Den är giftig och orsakar oönskade effekter som är så obehagliga att den som drabbas av detta ofta undviker att dricka alkohol och därmed löper mindre risk att drabbas av alkoholism.

Alkohol har effekt på hjärnans signalsystem som påverkar hur vi upplever berusning.

Även gener involverade i immunsystemet och gener som påverkar vår dygnsrytm kan påverka risken att utveckla alkoholism.

Inte bara ärftliga faktorer utan även livsstil, miljö, individuella och psykosociala variabler har stor betydelse.

EVA EKEROTH

FOTO: ISTOCK

Alkoholskadad gnagare.

Små mängder alkohol kan orsaka cancer

CANCER Redan efter fyra veckors måttlig alkoholkonsumtion kan man se förändringar på arvs-massan hos råttor som dricker alkohol. Det visar en ny studie från Stockholms universitet.

Råttorna har fått dricka en lösning innehållande tio procent alkohol. Med ett mycket känsligt instrument har man sedan undersökt arvsmassan i stamcellerna för de röda blodkropparna och funnit omkring tre gånger fler skador än hos råttor som bara druckit vatten.

Dag Jenssen, professor i toxikologisk genetik vid Stockholms universitet och ansvarig för studien, kan inte säga var gränsen för ofarlig konsumtion går.

– Den frågan blir svårare och svårare att svara på ju närmare riskfritt vi kommer. Sambandet mellan dos och effekt blir svårare att se ju lägre dosen är, säger han till Accent.

Fyra veckor i ett råttliv motsvarar drygt två år av ett människoliv. Än vet man dock inte om effekten är densamma på människor. En uppföljande studie för att ta reda på det ska påbörjas inom kort.

EVA EKEROTH

4,6%

... av Europas vuxna befolkning, eller 15.5 miljoner, har testat kokain någon gång.

FOTO: ISTOCK

Alkohol påskyndar HIV-infektion

Den som dricker alkohol löper större risk att drabbas av HIV. Och den som redan är smittad utvecklar AIDS snabbare och får sämre effekt av medicineringen än den som inte dricker.

HIV Alkoholens inverkan är både direkt och indirekt enligt den sydafrikanske professorn Charles Parry som nyligen var på besök i Sverige, inbjuden av IOGT-NTO:s internationella institut.

– Dels försämras omdömet när man dricker vilket ökar risken för osäkert sex. Nya rön visar också att alkohol får viruset att föröka sig snabbare och gör att patienten får sämre effekt av medicinen, säger han.

Anledningen till att viruset förökar sig snabbare vet man inte säkert, men det förefaller som om alkoholen påverkar immunförsvaret negativt genom att belasta levern.

Ny forskning visar också att alkoholen i kombination med anti-retrovirala läkemedel verkar som ett gift på levern, bukspottkörteln, lungorna och hjärtat. Hur stor den

Charles Parry.

FOTO: EVA EKEROTH

toxiska effekten blir beror på hur mycket man dricker, under hur lång tid samt på vilket sätt.

– Men vi börjar se effekt redan när konsumtionen överstiger två glas om dagen, säger Charles Parry.

När immunförsvaret blir nedsatt drabbas den HIV-smittade lättare även av andra infektioner.

De löper också större risk att bli återsmittade med HIV.

– I värsta fall blir de då smittade av en annan variant av viruset, säger han.

Det nedsatta immunförsvaret i kombination med att levern är upptagen med alkoholförbränning kan möjligen också vara orsaken till att medicinerna verkar sämre enligt Charles Parry.

– När viruset förökar sig snabbare samtidigt som medicinerna verkar sämre löper patienten större risk att utveckla AIDS, säger han.

Charles Parry påpekar att det även finns andra problem med alkohol, som att de som dricker har en benägenhet att testa sig senare och slarvar med medicinerna.

– Alkohol leder också oftare till våldsam sex eller till våldtäkt. De skador kvinnan då ofta ådrar sig gynnar också smittspridningen, säger Charles Parry.

EVA EKEROTH

Tips. Charles Parrys råd för att motverka HIV-spridningen i Afrika

- Inför en nationell alkoholpolitik
- Minska tillgängligheten på alkohol
- Höj priset
- Begränsa marknadsföringen
- Inför alkoholscreening vid kontakt med HIV-smittade
- Erbjud behandling för alkoholproblem
- Utbilda serveringspersonal och barägare
- Erbjud HIV-tester på barer
- Dela ut gratis kondomer
- Inför "säkra" toaletter – med bra belysning och separata för kvinnor och män
- Utbilda vårdpersonal och patienter

ÄR DU DEN VI SÖKER?

IOGT-NTO breddar metoderna för medlemsvärvning och 2013 satsar vi på dörrknackning. Vi söker nu 8-10 personer som vill ingå i en central dörrknackningspool och som är beredda att åka ut till föreningar och distrikt några vardagar under året för att hjälpa till med dörrknackning.

- Du bjuder på din tid och ditt engagemang.
- Vi bjuder dig på en weekendkryssning 12-14/3 med lite utbildning och inspiration.
- Vi står för dina omkostnader när du är ute i distrikt och knackar dörr.
- Vi bjuder dig på en upplevelseweekend i slutet av året som tack för din insats.
- Utöver detta får du naturligtvis ta del av vår fina värvarpremietrappa.

Frågor och ansökan skickar du till:

robert.lindh@iogt.se eller slå en signal på 0733-72 62 19

JULTIDNINGEN NORRSKEN

Sveriges äldsta och nykterhetsrörelsens enda jultidning!
Läs om Tomtens verkstad & museum, Pilgrimsvandring, Albertus Pictor,
jult betraktelse, berättelser & reportage, korsord & pyssel m.m.

Beställ till dig själv och för att ge bort, t.ex. som julgåva.
50 kr/st. Rabatt vid minst 5 ex. Minst tio ex. för fraktfri leverans.

Lyssna på barnen!

Blå Bandets bok med illustrerade barncitat om hur de kan känna och uppfatta föräldrar och andra vuxnas alkoholbruk, 50 kr plus frakt.

Blå Bandet

Beställningar: redaktionen@blabandet.se

0174-22410, 08-6676252 www.blabandet.se

Lyssna på barnen!

Barns funderingar kring rökning och alkohol

ABSOLUT

*Så försvinner
hela vinsten utomlands*

SKATTEFLYKT

Sedan den svenska staten
år 2008 sålde Vin- & Sprit-
centralen har drygt fem
miljarder av den nya ägaren
Pernod Ricards vinster skickats
utomlands och **inte en krona
har skattats i Sverige.**

Vid nyår stramas svenska
lagen åt – men företaget
menar att man kan fortsätta
med sina räntesnurror.

TEXT **LARS SOOLD**

Pernod Ricard utnyttjar, helt lagligt, Sveriges generösa regler för ränteutbetalningar för lån i utlandet. Det är samma regelverk som debatten om Caremas och riskkapitalbolags skatteupplägg handlat om. Pernod Ricard har dock inte samma upplägg som riskkapitalbolagen.

– Man flyttar vinster ut ur Sverige. Det är vinster och mervärden som skapats av människor här men som inte kommer oss tillgodo, säger Robert Pahlsson, professor i finansrätt vid Handelshögskolan i Göteborg.

Debatten om vinster som flyttas till utlandet har lett till att reglerna stramas åt efter nyår. Robert Pahlsson, som också sitter som ledamot i den nämnd som meddelar förhandsbesked i skatteärenden, tror att Pernod Ricards upplägg kommer att hålla även med de nya reglerna. Det är skatterevisor Börje Noring på Skatteverket mer tveksam till. Men innan vi går in djupare på detta så blickar vi några år tillbaka i tiden.

I mitten av 2000-talet saknade världens näst största spritkoncern ett exklusivt vodkamärke i sitt sortiment samtidigt som man ville komma åt en större del av den amerikanska marknaden. Efter flera års försök att köpa ryska Stolichnaya vändes blickarna mot Absolut Vodka och Vin&Sprit (V&S) som hade och har en stark position i Nordamerika. Tajmingen var bra eftersom den nyttillträdda borgerliga regeringen i Sverige hade deklarerat att Vin&Sprit var till salu.

Absolut Vodka var och är ett mycket starkt varumärke runt om i världen och hade en bra distribution och väl utvecklad marknadsföring. V&S var lönsamt och vinsten låg åren före försäljningen på

cirka 1,2 miljarder kronor om året. När ett sådant varumärke är till salu blir intresset stort. Förutom Pernod Ricard fanns svenska Investor, amerikanska Fortune Brands och romföretaget Bacardi med bland budgivarna.

Pernod Ricard vann med ett bud på 55 miljarder och en avsiktsförklaring att behålla produktionen i Sverige.

Detta var en jätteinvestering även för en världsomspännande koncern som Pernod Ricard och Absolut Vodka är nu koncernens ojämförligt största varumärke.

Man har sedan övertagandet fokuserat V&S:s verksamhet på Absolut Vodka och hösten 2011 bytte bolaget namn till The Absolute Company.

Summan som staten fick är intressant

eftersom den rymmer frågan om svenska folket fick kompensation för de utdelningar och skatter som skulle komma att gå förlorade.

Analytiker och varumärkesbedömare räknade på bolagets värde och nivåer kring 40 miljarder kronor nämndes.

Experter inom ekonomi och företagsvärdering som Accent intervjuat säger att staten bör kunna vara nöjda med betalningen på 55 miljarder kronor. Man bedömer att det inte går att få reda på hur staten tänkte kring en eventuell kompensation, eftersom man inte öppet kan tala om eventuell skatteplanering. Det finns också de som tvivlar på att staten tänkte i dessa banor, utan bara såg till att få ett så bra pris som möjligt.

På The Absolute Company AB säger man att man betalade det man tyckte bolaget var värt.

– Vi satte stort värde på att införliva Absolut Vodka i vår produktportfölj, säger Peter Luksep.

Hur det nu än är med priset så kvarstår

"Man betalade det man tyckte att bolaget var värt."

faktum att V&S:s tidigare vinster, skatter och utdelningar försvinner ut ur Sverige. Hur gör då Pernod Ricard för att föra ut vinsterna?

Pernod Ricard skapade ett nytt bolag i Sverige som köpte V&S av svenska staten. Det bolaget används för att föra vinsten ut från Sverige. Det nya bolaget är en filial till och en del av ett av koncernens amerikanska bolag.

På The Absolute Company AB ser man det som att ett amerikanskt bolag köpte V&S via sin svenska filial. Det var naturligt för dem eftersom varumärket hade så stor representation på den amerikanska marknaden.

Pernod Ricard får bort vinsten och skatten i V&S genom att skicka stora så kallade koncernbidrag till filialen. Från sommaren 2008 till sommaren 2011 har sammanlagt 5,8 miljarder kronor förts till filialen. För att detta ska vara godkänt enligt Svenska skatteregler måste båda bolagen vara skattskyldiga i Sverige, vilket de är eftersom filialen har sitt säte och bedriver verksamhet här.

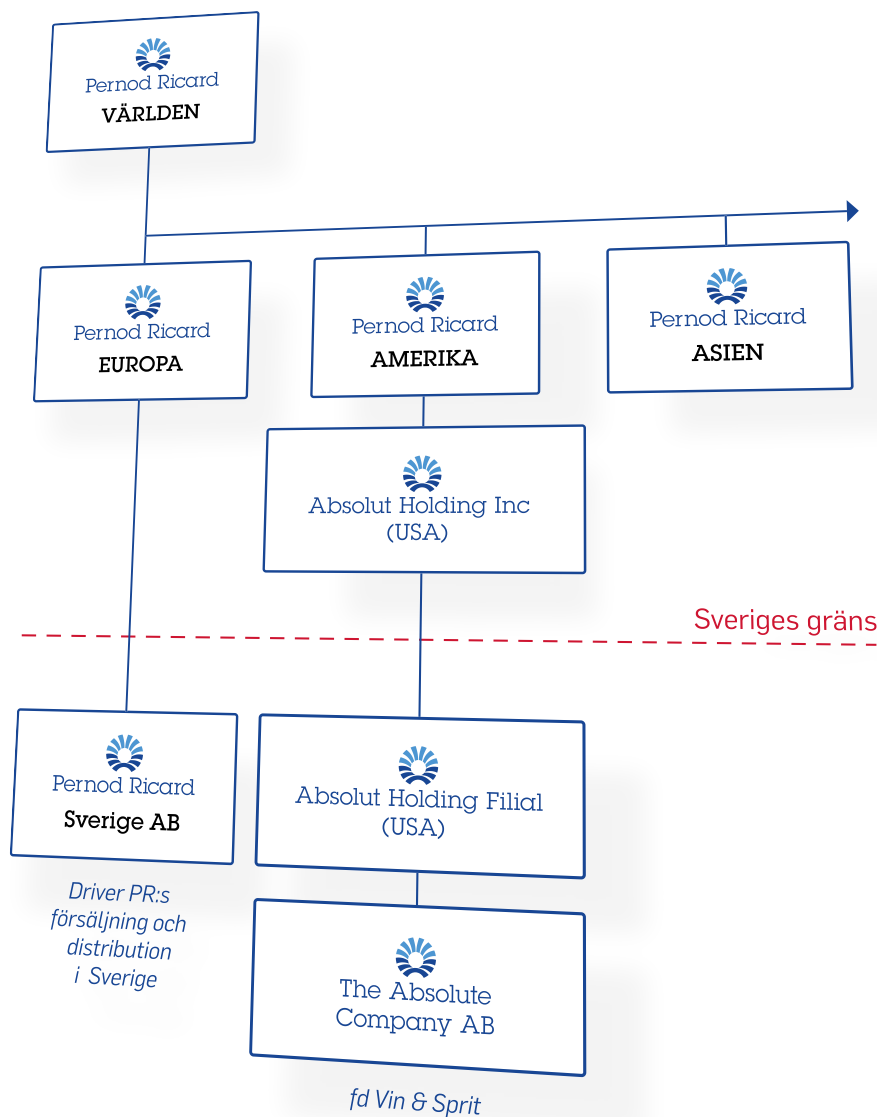
Enligt professor Robert Pålsson är filialen juridiskt sett inget eget bolag utan en del av ett moderbolag, i det här fallet det amerikanska företaget.

– Det spelar ingen roll att filialen är en del av ett utländskt bolag, men det är bara okej att lämna koncernbidrag till en filial om filialen tar upp det som en intäkt i bokföringen, säger Robert Pålsson.

Bidragen från V&S skapar stora vinster i filialen som är skattskyldig i Sverige. För att slippa skatta för vinsterna här har Pernod Ricard gjort som många andra globala koncerner och riskkapitalbolag.

Inför köpet av V&S lånade filialen till nästan hela köpeskillingen inom den egna koncernen.

Lånen gör att filialen får stora räntekostnader som betalas till utlandet. Ränteavdragen gör att filialens vinst och

"Man flyttar vinster ut ur Sverige."

ROBERT PÅLSSON, HANDELSHÖGSKOLAN, GÖTEBORG

skatt försvinner. Från sommaren 2008 till sommaren 2011 har filialen betalat räntekostnader till utlandet på sammanlagt 5,3 miljarder kronor.

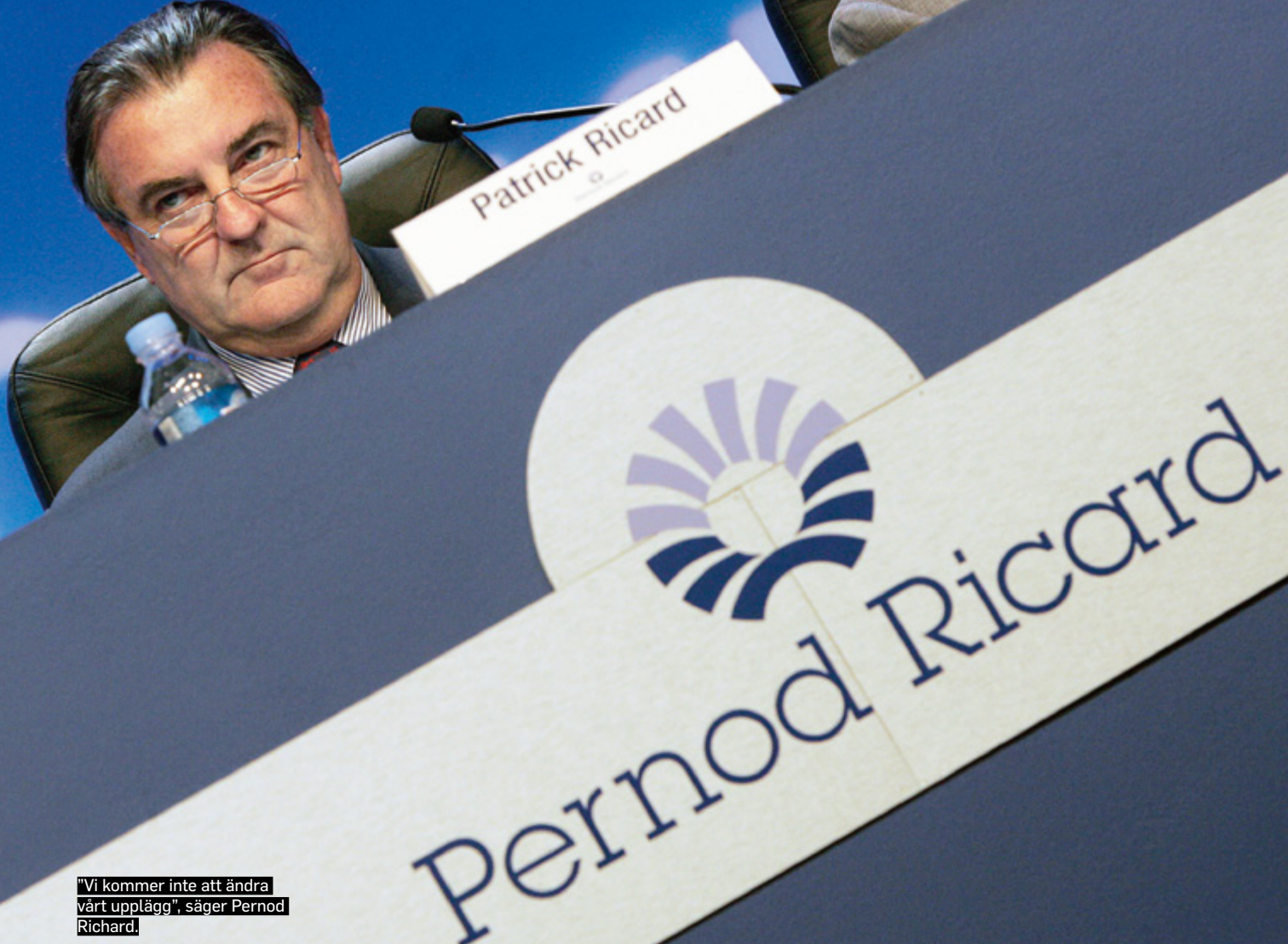
Enligt Pernod Ricard togs lånen i USA och ränteutbetalningarna görs till filialens moderbolag i USA.

I USA finns regler som gör att bolag inte behöver skatta för intäkter man får från dotterbolag eller filialer i andra länder. Börje Noring på Skatteverket har inte undersökt detta närmare när det gäller Pernod Ricard, men han antar att före-

taget använder sig av dessa regler för att slippa skatta för ränteinkomsterna från Sverige.

På Pernod Ricard säger man dock att deras amerikanska bolag inte använder sig av dessa regler. På fråga från Accent svarar man att dessa regler inte går att använda i det här fallet.

Ären innan Vin&Sprit såldes fick staten skatteintäkter varje år på drygt 400 miljoner kronor och vinstutdelning på omkring 700 miljoner. Nu betalar Pernod Ricard ingen skatt. Inte från The Abso-

"Vi kommer inte att ändra vårt upplägg", säger Pernod Ricard.

lute Company, inte från filialen och inte från distributionsföretaget Pernod Ricard Sweden AB.

Pernod Ricards ränteupplägg är alltså lagligt i Sverige. Men det är inte alla företag som fått sina ränteavdrag godkända av Skatteverket. Under hösten har uppmärksammade rättegångar hållits där företag överklagat Skatteverkets beslut att neka avdrag för räntekostnader för lån inom den egna koncernen. Enligt Börje

"Jag är skeptiskt till de nya reglerna."

ROBERT PÅHLSSON, HANDELSHÖGSKOLAN, GÖTEBORG

Noring har verket avslagit dessa bolags ränteavdrag för att de använt en räntenivå på interna lån som varit för hög jämfört med räntor på den öppna finansmarknaden. Höga räntor gör att vinsten och

därmed skatten blir lägre.

– Det verkar som Pernod Ricards nivåer på internräntorna ligger på en rimlig nivå, därför har deras avdrag inte ifrågasatts, säger Börje Noring.

Fakta. Pernod Ricards tre bolag i Sverige

The Absolute Company AB

Innan Pernod Ricard köpte Vin- & Spritcentralen hade bolaget fler produkter än bara vodka.

Pernod Ricard har renodlat verksamheten och fokuserar nu på vodka. Förutom Absolut Vodka marknadsför man också polska vodka, samt likörerna Malibu och Kahlua.

Företaget har sin produktion i Sverige och försäljning till 150 länder i världen. 2011 bytte bolaget namn till The Absolute Company AB.

Absolut Holding Filial

Pernod Ricard köpte Vin- & Spritcentralen via Absolut Holding Filial i Sverige som man startade strax före köpet. Bolaget är en filial till ett av Pernod Ricards amerikanska bolag.

Filialen har ingen försäljning eller produktion, utan bedriver ekonomisk förvaltning, bland annat som ägare av Absolute Company AB.

Pernod Ricard Sweden AB

Pernod Ricard har långt före köpet av V&S haft ett bolag i Sverige för sin distribution här.

Affärsmässigt har köpet av V&S givit Pernod Ricard en klart starkare position på den svenska marknaden. Inte minst genom att man tagit över V&S:s starka kontakter med Systembolag och restauranger. Pernod Ricard Sweden AB betalar ingen skatt i Sverige.

Vilken räntenivå Pernod Ricard använder vill man dock inte tala om för Accent.

Från och med nyår ändras de svenska reglerna för ränteavdrag inom koncerner. Grundregeln blir att de inte blir tillåtna för bolag i Sverige – men det finns undantag.

Om ett företag kan visa att ränteutbetalningarna hamnar i ett land med minst tio procentig vinstskatt kan ränteavdragen bli godkända i Sverige. Man kan få igenom ränteavdraget även om vinsten förs till ett land med lägre skatt. Då måste företaget övertyga Skatteverket eller domstolen om att både interna lån och köp av företag är huvudsakligen affärsmässigt motiverade, alltså att det inte gjorts för att slippa skatt.

Pernod Ricard är man inte oroliga inför förändringarna.

– Våra interna räntor kan inte jämföras med de höga räntenivåer som kritiserats. Därför påverkas inte vår möjlighet att betala ränta framöver, säger Peter Luksep.

Robert Pahlsson säger att Pernod Ricards upplägg inte är en klassisk räntesnurra eftersom man köpt ett externt företag och inte bara flyttar runt bolag inom koncernen.

– Det faktum att de köpte ett bolag utanför koncernen är ett starkt skäl till att affärens finansiering anses ha affärsmässig betydelse.

Han säger att de därför kan komma att tillåtas dra av räntekostnaderna för det interna lånet.

– Men det är komplicerat. Skatteverket och ytterst domstolen ska pröva om Pernod Ricard kunde ha finansierat köpet på annat sätt.

"Vi kommer inte att ändra på något i detta avseende."

PETER LUKSEP, THE ABSOLUTE COMPANY AB

Fakta. The Absolute Company AB

The Absolute Company AB

Ägare: Absolut Holding Filial (Sverige)

Inkomstår	Deklarerat resultat	Skatt	Koncernbidrag till Filialen	Utdelning till ägare
2006	1,2 MDR	0,3 MDR		0,6 MDR
2007	1,3 MDR	0,3 MDR		0,7 MDR
2008 (tom 31/8)	1,7 MDR	0,4 MDR		0,8 MDR
2008/2009	– 9 miljoner	0	2,3 MDR	0
2009/2010	– 7 miljoner	0	1,8 MDR	0
2010/2011	– 0,5 MDR	0	1,7 MDR	0,850 MDR

Absolut Holding Filial (Sverige)

Ägare: Absolut Holding Inc (USA) ägs av Pernod Ricard.

Inkomstår	Deklarerat resultat	Skatt	Räntor på internt lån till USA
22/4 – 31/8 2008	– 0,6 MDR	0	0,3 MDR
2008/2009	– 0,2 MDR	0	2,4 MDR
2009/2010	0	0	1,2 MDR
2010/2011	– 2,2 MDR	0	1,4 MDR

MDR = Miljarder kronor

Skatteverkets revisor Börje Noräng har en annan uppfattning. Han säger att de nya reglerna riktar sig mot just externa förvärv.

– Jag har svårt att se att man skulle få igenom ränteavdragen om man finansierar ett extern köp med ett internt lån och använder sig av en konstruktion där ränteintäkten inte beskattas i mottagarlandet, säger Börje Noring.

Robert Pahlsson tycker att reglerna är otydliga.

– Jag är skeptiskt till de nya reglerna. De innehåller så mycket utrymme för tolkning. Näringslivet stör sig på detta och jag tycker också att de är luddiga.

Börje Noring säger att reglerna kommer att medföra många bedömningar från fall till fall.

Hos Pernod Ricard sitter man lugnt i båten. Där planeras inga ändringar av upplägget.

– Vi följer de regler som finns och är inte engerade i Sverige på grund av en eller annan reglering och kommer inte att ändra på något i detta avseende, säger Peter Luksep. ■

ATT FIRA JUL MED **SPRITEN**

Hundratusentals barn går omkring med en klump i magen inför julhelgerna. De lever i en familj där **en eller båda föräldrarna dricker** för mycket. Accent har pratat med tre personer som har egen erfarenhet av att fira jular där alkoholen spelade alldeles för stor roll.

TEXT **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**

"JAG HITTADE LITE RESTER"

Ellenor Öhgren, student

Att fira jul med släkten är tyvärr inget som jag har upplevt, även om jag alltid har drömt om att få fira i gemenskap med andra. Jag är ensambarn och har inga släktingar förutom mamma och pappa, så det var alltid bara vi tre på julen när jag växte upp. Min pappa var beroende av alkohol och drack mycket framför allt på helgerna. På julen blev det förstås extra mycket och han var oftast berusad. Men för det mesta gick det någorlunda bra ändå, även om jag tyckte att det var jobbigt. Men en jul gick det helt överstyr. Då var jag fjorton år. Morgonen började ungefär som vanligt, men framåt eftermiddagen, innan Kalle Anka, stack pappa hemifrån. Då var han redan full. Mamma sprang efter, eftersom hon var orolig för att han skulle råka ut för något. Mig oroadde hon sig inte för, jag var ju trygg hemma. Så plötsligt, klockan tre, var jag helt ensam hemma på julafton.

Jag hade ingen jag kunde ringa, eftersom alla kompisar var upptagna med sina familjer den här dagen. Jag kollade lite på teve och hoppades att mamma och pappa skulle komma hem. Var är de? Varför kan de inte hålla sig inne på julafton? undrade jag. Men de kom inte. Jag blev hungrig, men vågade inte ta av julmaten, för den skulle vi ju äta tillsammans. Så jag hittade lite rester som jag värmdde upp. Först

"Jag blev hungrig, men vågade inte ta av julmaten."

ELLENOR ÖHGREN

framåt elva på kvällen kom de tillbaka och då stod de och skrek på varandra utanför huset. Det var en jättehemska jul och en otroligt jobbig upplevelse för mig.

Alla jular har varit jobbiga, men den här tog priset. Mamma hade dåligt samvete för att hon hade lämnat mig och för att jag fick öppna julkapparna först dagen efter. Hon ångrar att hon följde efter pappa, hon borde ju ha stannat hemma med mig. Pappa kom inte ihåg något sa han, trots att han hade förstört julen för oss. Men efter den gången blev det faktiskt bättre och nu när jag har flyttat hemifrån dricker han betydligt mindre och avstår ofta när jag är med. Han är så rädd att förlora kontakten med mig att han skärper sig. Det känns jätteskönt. ■

"FÖRVÄNTNINGARNA GRUSADES GÅNG PÅ GÅNG"

Anna Carlstedt, ordförande IOGT-NTO

Alla barn som lever i familjer där det finns beroendeproblematik har det extra jobbigt just kring jul. Julen innebär höga förväntningar på hur det "ska" vara och det är nog få som lever upp till idealbilden, jag tror att många känner sig lite besvikna av olika anledningar. Men i familjer med missbruk blir det extra påtagligt. Som barn är man väldigt utlämnad, eftersom skola och fritids är stängt och kompisarna är hemma med sina familjer och firar. Jag minns att osäkerheten var värst, att inte veta hur det skulle bli. Min mamma, som var alkoholberoende under hela min uppväxt, slet under december för att ge oss en bra jul, bakade, pyntade och stoppade korv och hon höll oftast ut till julafton. Men sedan började hon dricka och drack sedan resten av julen, hon bara försvann in i en dimma. Så jag fick ägna lovet åt

att ta hand om mamma och min lillebror i stället för att njuta av ledigheten. Jag lagade mat och höll efter hushållet och mamma. Då kändes det helt naturligt. Jag gjorde bara det som måste göras. Men som vuxen ser jag hur orimligt det är att barn tar ett sådant ansvar. Jag har oerhört svårt att förstå hur man kan välja flaskan före sina barn.

Mamma var periodare och drack mest under loven. Några jular lyckades hon hålla sig nykter, men jag klarade inte att glädjas över det utan gick i stället och gruvade mig för hur det skulle bli nästa gång. Mina förväntningar grusades ju gång på gång. Jag levde i en ständig katastrofberedskap och det är något jag har haft med mig upp i vuxen ålder. Min pappa var klassiskt medberoende och försökte få mamma att

"Jag minns att osäkerheten var värst."

ANNA CARLSTEDT

sluta, men hon ville ju inte själv. Han reste mycket i jobbet och var borta i perioder. Jag tycker det är fint att detta får ta plats i IOGT-NTO i dag. Ämnet verkar vara mindre tabubelagt. Det är viktigt att barn förstår att de inte är ensamma om att ha det så här. Och jag tycker att man som förälder ska sänka kraven kring jul. Det är viktigare att umgås och ha trevligt än att allt är perfekt. ■

HUR ÄR DET ATT FIRA EN VIT JUL?

En del i IOGT-NTO:s kampanj **Vit Jul handlar om att få människor att avstå alkohol** under julhelgen – för barnens skull. Många som dricker i vanliga fall har testat en vit helg – hur var det och har det ändrat din syn på alkohol?

Henry Bronett skådespelare

Jag hade redan innan jag medverkade i kampanjen gjort ett medvetet val att aldrig dricka i närheten av min son Nathanael, 9 år. Jag är inte nykterist, men anser att det är direkt olämpligt att dricka när barnen är när-

varande. Så för mig är det ingen skillnad på före och efter kampanjen.

Jag dricker aldrig när Nathanael är med, oavsett om det är högtid, helg eller vardag. Däremot har jag efter min medverkan i Vit Jul funderat allt mer kring vuxnas alkoholbeteenden och har tagit ställning på ett tydligare sätt. Jag märker att jag oftare hamnar i diskussioner med folk.

Det är så uppenbart för mig att barn mår dåligt av att se sina föräldrar berusade. När volymprocenten går upp skruvas också barnens volym upp. De slår sig, gråter och hamnar i bråk. Jag tror att det är ett rop på uppmärksamhet, de vill bli sedda, inte förbisedda för ett glas vin.

För mig är det viktigt att min son vet vem jag är och att jag alltid är närvarande. Jag prioriterar alltid honom före mitt eget drickande.

"JULEN VAR ALLTID FYLLD AV ORO"

Emelie Lindh, student

Min mamma var alkoholist och började dricka vin redan på julaftons morgon. Vi brukade fira med lite släkt och fram tills vi åt julmaten var mamma med, men sedan gick hon och la sig och var sedan sur och okontaktbar under flera dagar.

Hon kunde i och för sig vara tjurig hela dagen under julafton, men drack inte när vi hade besök. För mig var julen alltid fylld av oro. Skulle det över huvudtaget bli någon jul? Hur skulle det bli? Jag visste aldrig var jag hade mamma, det var

hemskt. Hennes sambo sa inget när hon förnekade. "Okej, jag var lite grinig i helgen, men vadå?" kunde hon bara säga och han protesterade inte. Jag kände mig förstås väldigt ensam i det här, men kunde i alla fall prata med min bästa vän på telefon. Och så hade jag mina katter, de gav mig tröst. Så här såg det ut i stort sett alla jular från att jag var 8-9 år gammal och så snart jag flyttade hemifrån valde jag att bryta kontakten med min mamma, jag har inte firat jul med henne på flera år.

Förra julen firande jag med min pojkvän och hans familj och fick uppleva riktiga jultraditioner redan från morgonen. Det var matlagning, julklappar och gemenskap, sådant som jag aldrig hade hemma. Det är tråkigt att julen är så fokuserad på familjen, för det är svårt för dem som inte har bra familjer eller lever i familjer med problem. Alla firar med "sin" släkt, det känns inte okej att ringa och prata med kompisar och det är synd. Även om jag hade min bästa vän jag kunde ringa till. I dag är jag nykterist på grund av min mammas alkoholberoende. Jag tycker det är tragiskt att alkoholen är ett "måste" på julen. ■

Malin Biller
illustratör

Jag växte upp med en pappa som drack, så jag vet hur obehagligt och jobbigt det är att se sina föräldrar fulla. Nu har jag inga barn, men om jag hade haft skulle jag ha valt bort alkoholen i alla sammanhang när de är med. För mig är det absurt hur "helig" nubben är kring jul och andra högtider, folk tar illa vid sig när jag ifrågasätter deras drickande.

Jag upplever mer i dag, än innan jag medverkade i Vit Jul, hur provocerade folk blir när jag tackar nej till alkohol, många blir arga. Men det får de bli, för mitt mål är att nå ut med budskapet att alla vuxna måste tänka till. Är det värt den där nubben att barnen

mår dåligt och känner obehag?

Kan jag bidra till att åtminstone något barn slipper vara ledset på julen är jag nöjd. Vit Jul-kampanjen förtydligar det jag redan innan stod för; att man kan ha kul utan alkohol och

"Är det värt den där nubben att barnen mår dåligt och känner obehag."

MALIN BILLER

att man absolut inte dricker när barn är närvarande. Skillnaden är att jag nu lättare kan stå för och motivera mitt val att inte dricka. Jag säger; nej tack, jag dricker inte för att jag har skrivit under för en Vit Jul.

DET HÄR ÄR VIT JUL

Vit Jul är sedan 2007 IOGT-NTO-rörelsens kampanj för att få fler att avstå från alkohol under julen. Kampanjen sprids via flera kanaler ute i samhället, bland annat sociala medier. Vit Jul arrangerar en rad aktiviteter på olika platser i landet för barn och ungdomar, barn som verkligen behöver komma hemifrån för att få fira jul i en alkoholfri miljö eller som bara vill komma iväg och hitta på något roligt. När skolor, fritids och fritidsgårdar stänger under julhelgen är barn som lever i missbruksmiljöer extra sårbara, eftersom de inte har någonstans att ta vägen.

IOGT-NTO-rörelsens föreningar arbetar med att samla in ställningstaganden.

Alla över 18 år som inte är medlemmar i nykterhetsrörelsen kan skriva på ett "kontrakt" om att avstå från alkohol under julafton, juldagen och annandagen.

Förra året arrangerades drygt 300 Vit Jul-aktiviteter och 8277 personer tog ställning.

Årets ambassadörer är Barbro "Barben" Larsson, Camilla Kuylenstierna, Caroline Engvall, Christina Stielli, Elaine Eksvärd, Emma Pettersson, Henry Bronnett, Hillewi Wahl, Jan Johansen, Karin Adelskiöld, Katerina Janouch, Malin Biller, Malin Wollin, Peter Rylander, Viveca Lärn och Zarah Öberg. ■

Malin Wollin krönikör

Jag är inte nykterist, men anser att barn och festande inte hör ihop. Just julhelgen tycker jag överhuvudtaget inte behöver någon alkohol och så har jag alltid tyckt. I mitt barnoms hem förekom aldrig alkohol under julen, vi hade inte traditionen att dricka.

Julen för mig handlar om gemenskap, mys, god mat. Det är synd att grumla den glädjen

med alkohol. För under julen finns det ju mycket annat gott att dricka. Min medverkan i Vit Jul har inneburit en större medvetenhet kring det här med alkohol och barn och jag ser ju hur folk tycker synd om mig som inte dricker. De tror att det är en stor uppoffring. Detta är en oerhört märklig inställning!

Vit Jul har gjort att utsatta barn har blivit en mer "politisk" fråga och där hoppas jag kunna bidra genom att jag pratar om mitt ställningstagande. För det är ju ett faktum att barn blir

väldigt illa berörda av att vistas bland fulla vuxna.

Vi är bra på att lära våra barn att sopsortera. Men barn får inte ha något inflytande alls över föräldrarnas alkoholvanor, trots att det är mycket, mycket viktigare.

"Jag ser ju hur folk tycker synd om mig som inte dricker."

MALIN WOLLIN

KURS-KURSHELG

Välkommen till IOGT-NTO:s stora Kurs-kurshelg

2-3 februari 2013 på Tollare folkhögskola, Saltsjö-Boo, utanför Stockholm

Mer information hittar du på www.iogt.se.

Nu börjar nedräkningen inför 2013 års kongress i Borås!

Boka in 26 juni-30 juni i almanackan redan nu.

Mer information: www.iogt.se.

1 Få känner till sambanden

Under hösten har alkoholens roll för uppkomsten av cancer uppmärksammats i en rad artiklar. Trots det är allmänheten kunskap om sambandet låg, åtminstone i Sverige.

I en enkät som genomfördes i EU 2010 visade det sig att endast 23 procent av svenskarna var säkra på att alkohol kan öka risken för cancer, medan 57 procent i Rumänien och 56 procent i Frankrike var säkra på det. Genomsnittet bland länderna var 36 procent. Sverige kom på sista plats.

2 Hundratusentals cancerfall beror på alkohol

Forskarna i det så kallade Amphoraprojektet beräknar att 136 000 nya cancerfall i EU varje år orsakas av alkohol. Forskarna anser att de riktlinjer som anges för måttlig konsumtion (i Sverige max 14 glas per vecka för män och nio för kvinnor) är långt över den mängd som kan ge upphov till cancer. Ett glas per år skulle vara helt riskfri konsumtion för att undvika cancer.

IARC, International Agency for Research in Cancer, WHO:s forskningsorganisation för att förebygga cancer, klassar sedan 1988 alkohol som cancerframkallande för människor.

FAKTA OM ALKOHOL OCH CANCER

Sambanden mellan alkohol och cancer har varit kända av forskarna länge, men först på senare tid har det stått klart hur starka de egentligen är. Alkoholen är **en av de främsta riskfaktorerna bakom cancer** – något som få känner till.

TEXT EVA EKEROTH FOTO ISTOCK

3 Alkohol är näst största riskfaktorn

I en studie av orsakerna till cancer hos fransmännen uppskattar IARC att alkoholen står för 8 procent av alla cancerfall, 11 procent för män och 5 procent för kvinnor. Det gör alkohol till näst största riskfaktor för cancer. Största orsaken är tobak som uppskattas svara för 18 procent, medan den tredje faktorn, infektioner, svarar för tre procent. Först därefter placerar sig fysisk inaktivitet, övervikt och solljus.

4 Så påverkar alkoholen kroppen

Lite generaliserat kan man säga att alkohol orsakar cancer i de organ den passerar på sin väg genom människokroppen: mun, svalg, struphuvud, matstrupe, tjock- och ändtarmen samt levern. Dessutom är alkohol en av orsakerna till kvinnlig bröstcancer.

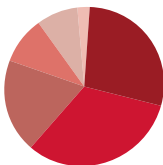
Det finns också tecken på att alkohol kan orsaka cancer i bukspottkörteln, luftstrupen, lungorna, magsäcken, äggstockarna och prostata.

5 Ingen nivå är riskfri

Om man dricker öl, vin eller sprit gör ingen skillnad. Det är alkoholen som har betydelse, eller snarare den acetaldehyd som bildas i kroppen när alkohol förbränns.

Det finns heller ingen mängd under vilken det är riskfritt att dricka. Ju mer man dricker desto större är risken.

6 Så mycket ökar risken per dag för varje glas

- Mun och svalg, 24 %
- Struphuvud, 17 %
- Matstrupe, 16 %
- Bröst, 8 %
- Lever, 7 %
- Tjock- och ändtarm, 2 %

Ett standardglas = 12 gram alkohol = två flaskor lättöl, knappt en burk folköl, knappt en flaska starköl, ett litet (12 cl) glas vin, ett litet glas (8 cl) starkvin, eller 4 cl sprit.

Eftersom cancer i mun och svalg är mycket ovanligt, medan bröstcancer är den vanligaste cancerformen hos kvinnor ger den mindre riskökningen av bröstcancer ändå fler cancerfall än den större ökningen av mun- och svalgcancer.

Källor:

Cancer & alkohol. Ett faktablad kring alkoholens betydelse för utvecklande av cancersjukdomar. SLAN.
British Medical Journal 2011;342:d1584
www.amphoraproject.net
International Journal of cancer: 131, E995-E1003 (2012)

NYKTER PÅ
KROGEN
– GÅR DET?

Två tredjedelar av IOGT-NTO:s medlemmar anser att krogar borde bli bättre på alkoholfritt. En tredjedel **upplever sig sämre behandlade** än andra gäster. Det visar en färsk enkätundersökning som Accent har gjort. För att se om det stämmer skickade tidningen en fredagskväll i oktober ut sex nykterister i Stockholms krogliv.

TEXT MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN FOTO MOA KARLBERG

"I ett nafs har han presterat en handfull helt fantastiska fruktdrinkar."

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Det är trångt kring baren på Imperiet på Södermalm i Stockholm, trots att klockan bara är strax efter nio på kvällen. Jag beställer en alkoholfri fruktdrink av en stressad och – efter att hon upptäcker att vi är en grupp på sex nykterister – lätt irriterad bartender. Då har jag redan hunnit fråga vilka alkoholfria alternativ de har att erbjuda och har mötts av en axelryckning och ett pekfinger mot griffeltavlan där "alkoholfri öl" står nedkrafat.

– Ni får faktiskt flytta på er, uppmanar hon surt, så att andra kommer fram och kan beställa.

Vi makar snällt på oss och har svårt att bedöma om hennes irritation är framkallad av att vi upplevs som "besvärliga" eller om hon bara är allmänt stressad. Det ska snart visa sig att de alkoholfria alternativen är få. En enda öl, Carlsberg, som Leif Rundgren och Thor Rutgersson beställer. Den är inte ens namngiven på tavlan. Några alkoholfria viner finns inte. Däremot kan bartendern smälla ihop några drinkar utan alkohol. Jag får en helt okej men rätt oinspirerad drink med citron och hallon och Filip Rojas Rosenkvist tar en mojito som han tycker är sådär.

– Nonchalant blandad så att vissa delar är för söta medan andra bara är is. En drink utan känsla, konstaterar han.

Vi drar vidare till Sturehof på snofsiga Stureplan. Trångt, högljutt och hysteriskt vid baren. Musiken dånar så att man inte kan prata. Men bartendern är trevlig. Han kan erbjuda ett vitt alkoholfritt vin som han inte kan namnet på utan att läsa på etiketten. Samt samma alkoholfria Carlsberg som på Imperiet. Och så läsk och alkoholfria drinkar förstås. Vi sörplar snabbt i oss det vi har beställt och klämmar oss ut ur den trånga lokalen för att hoppa på bussen mot Odenplan och klas-siska Tennstopet.

Här är stämningen mera loj och avslappnad med träpaneler och äldre

"Nonchalant blandad"

Accent frågade medlemmarna om vad de tycker om det alkoholfria utbudet på krogen. Två tredjedelar tycker att det borde bli bättre.

"Ja, drinkar går ju att ordna", säger bartendern och skiner upp.

herrar i kostym. Och jo, här kan man minsann erbjuda fyra sorters alkoholfria ölsorter! Filip, Leif och Thor går i spinn och slår till på Budvar och St Eriks Ipa som serveras i höga, snygga glas. Gott,

är omdömet. Fotografen Moa Karlberg vill ha ett glas vitt Fre medan Georgios Stilos beställer ett glas rött Fre. Så långt är allting riktigt bra. Fyra öl och två sorters vin. Men drinkutbudet visar sig vara

Fakta. Så här säger alkohollagen om tillgång på alkoholfria alternativ på krogen

"Vid detaljhandel med och servering av spritdrycker, vin och starköl bör det av alkoholfria fest- och sällskapsdrycker finnas minst ett alternativ till vardera rött och vitt vin. Dessutom bör lättöl och bordvatten finnas som alternativ."

sämre. Här erbjuds två alternativ, söt eller syrlig. Och den kvinnliga bartendern vägrar avslöja vad de innehåller. De serveras i helt vanliga, höga dricksglas och är bara godkända, den söta rent av safttråkig.

– Här hade de väl ändå kunnat presentera drinkarna lite roligare, tycker Sophie Brömster. Med snyggare glas, och frukt eller bär som dekoration.

Det alkoholfria utbudet på Tennstoppet får tummen upp av alla i panelen,

Sophie Brömster tycker att drinkarna kunde presenteras lite roligare.

med ett litet minus för de fantasilösa fruktdrinkarna. Däremot är bemötandet oprofessionellt. Vid ett tillfälle står bartendern och ägaren och skrattar och himlar med ögonen åt vårt håll. De ver-

kar tycka att vi är urlöjligen med våra alkoholfria drycker.

Som sista stopp hamnar vi på Clarion Hotell vid Centralstationen. Flott inredning och snygg bar med en tillmötesgående och glad bartender och som lyssnar uppmärksam när vi frågar om alkoholfritt.

– Tyvärr, här har vi ingenting alkoholfritt. Möjligen kan restaurangen ha något vin kanske, säger han beklagande.

– Men dringar då? undrar Sophie och jo, det går ju att ordna svarar bartendern och lyser upp. I ett nafs har han presterat en handfull helt fantastiska fruktdrinkar.

– Jag gillar ju mojitos. Kan du göra något liknande som är gott? frågar Filip och berättar för mig att mojitos går att göra bra som alkoholfria, men då räcker det inte att ta bort alkoholen. Något annat måste tillsättas för smakbalansens skull. Återstår att se om den här bartendern har det rätta handlaget.

Och jodå, han skapar flyhänt en suverän jordgubbsmojito till Filip, en Virgin Mary till Thor och en frisk passionsfrukt- och

"Fantastiskt goda drinkar och ett bra bemötande."

SOPHIE BRÖMSTER

limedrink till Geogios. Sophie ger bartendern fria händer och får en fräsch och vacker longdrink på citron och ingefära.

– Proffsigt och snyggt jobbat. Fantastiskt goda drinkar och ett bra bemötande, sammanfattar hon glatt.

Efter ett sådant läckert avslut är det lätt att glömma att inte heller Clarion kan få full pott på sitt alkoholfria utbud. För de kunde varken erbjuda öl eller vin.

Efter barrundan konstaterar panelen att det alkoholfria utbudet på de fyra barer vi besökte är ganska skralt. Ingen

De nyktra barhopparna Georgios Stilas, Maria Zaitzewsky Rundgren, Filip Rojas, Leif Rundgren, Thor Rutgersson och Sophie Brömster.

stickar ut som exceptionellt duktig på alkoholfritt, men ingen är heller riktigt usel. Samtliga hade åtminstone något att erbjuda, några hade ganska mycket

och bra utbud. Bemötandet var i de flesta fall okej, men ganska okunnigt. Det var tydligt att alkoholfritt på krogen är lågt prioriterat. ■

VAR TREDJE NYKTERIST SÄMRE BEMÖTT

Drygt två tredjedelar, eller 72 procent, av IOGT-NTOs medlemmar anser att det alkoholfria utbudet på krogen inte är tillfredsställande. Och en tredjedel, 30,9 procent, upplever sig bli sämre bemötta på krogen på grund av att de är nykterister. Det visar en färsk enkätundersökning som Accent har gjort.

475 medlemmar svarade på enkäten som innehöll frågorna "Upplever du att det alkoholfria utbudet är tillräckligt när du går ut?" samt "Har du någon gång upplevt att du har blivit sämre behandlad på krogen eller restaurangen för att du beställt alkoholfritt?". Många valde att skriva egna kommentarer och en gemensam nämnare för en övervägande majoritet av de svarande är att man som nykterist ofta känner sig nedprioriterad och åsidosatt som kund. Konstiga blickar, ifrågasättande, himlande ögon, hånfulla leenden, snåsig tonfall, nonchalans, okunnighet och långsam betjäning är bara ett axplock av det som nyktra krogbesökare upplever. "Har

"Är det nykteristmaffian som är här?"

märkt av en uppgiven och okunnig attityd", "Jag nedprioriteras då jag anses som en girigare/snålare/fattigare/fegare kund", "Man blir behandlad som en andra klassens människa när man beställer alkoholfritt", "Ofta trist och ifrågasättande attityd", "Bartendern suckar och tycker man är jobbig", "Allt ifrån blickar till en bartender som hånade mig inför övriga vid baren", "De blir liksom besvikna ibland", "Avsnäst och ser ner på mig när jag beställer", "Är det nykteristmaffian som är här?".

Många upplever att det är tråkigt att utbudet är så dåligt, att man ofta bara erbjuds läsk eller vatten. "Beställ läsk, det är så mycket folk här", fick en barbesökare höra. Flera bartenders uppges vara dåliga på och ovilliga att

skapa alkoholfria drinkar. "En gång beställde jag en Pina Colada. Bartendern svarade att han inte hade alla ingredienser till den, men att jag kunde få apelsinjuice och mjölk."

Men undersökningen visar också att det har blivit bättre - åtminstone i storstäderna. "Jag tycker nog att det har blivit bättre." "Funkar hur bra som helst att vara nykter och dricka alkoholfritt på krogen", "Det är mycket, mycket bättre i Sverige än utomlands", "Generellt tycker jag att jag får ett bra bemötande och att utbudet blir bättre och bättre", "Flera bartenders blir bara glada över att få blanda ihop alkoholfria drinkar."

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Nu är den här!

Surfa in på www.vitjul.se och kika på vår nya hemsida. Där kan du läsa mer om Vit Jul-lotten som är ett samarbete med Miljonlotteriet. Överskottet från lotten går direkt till Vit Jul.

God Vit Jul

God Jul önskar IOGT-NTO och SalusAnsvar

Du vet väl att du som medlem har 10 % lägre pris på dina sakförsäkringar än andra. Läs mer på iogt.se

SALUSANSVAR

METADON PÅ DAGÖHOLM IFRÅGASATT

IOGT-NTO utreder om organisationens behandlingshem ska **tillåta substitutionsbehandling med opiater**. Frågan är komplicerad och åsikterna går isär. Beslutet ska fattas vid kongressen i Borås.

TEXT OCH FOTO **EVA EKEROTH**

På IOGT-NTO:s behandlingshem Dagöholm har personer med missbruksproblem fått hjälp sedan 1937.

När Accent kommer på besök doftar det svagt av målarfärg i matsalen. Köket är ombyggt och hela matsalen nyrenoverad.

– Vi håller på att bygga upp vår friskvårdsprofil. I den ingår ökad kostmedvetenhet och motion, säger Anna-Lena Borén, VD och föreståndare.

På Dagöholm arbetar man enligt ett psykodynamiskt synsätt.

– Det betyder att behandlingen är indi-

viduellt anpassad efter var och en. De två första veckorna utreder vi patienten. Därefter gör vi en plan för genomförandet av behandlingen och skriver kontrakt med patienten, säger Marina Unnebäck, biträdande föreståndare och kvalitets-samordnare.

Ungefär 17 procent av klienterna har någon form av substitutionsbehandling.

– Det är inga preparat vi skriver ut, men vi hjälper dem med medicineringen och kontrollerna. Vi har inte upplevt några problem med det, säger Marina Unnebäck.

"Medicineringen ger patienterna möjlighet att ta till sig behandling."

ANNA-LENA BORÉN

Dagöholm välkomnar alla patienter, även de som medicineras med metadon eller Subutex.

Substitutionsbehandlingen är dock ifrågasatt inom rörelsen. Efter en motion till kongressen fick förbundsstyrelsen i uppdrag att utreda möjligheterna för att IOGT-NTO:s behandlingshem ska bedriva en helt drogfri behandling.

Till kongressen 2013 ska förbundsstyrelsen lägga fram ett förslag.

På Dagöholm vill personalen inte utesluta någon.

– Vi ser ju att den här medicineringen ger patienterna möjlighet att ta till sig behandling och få ett värdigt liv, säger Anna-Lena Borén.

Både hon och Marina Unneback hopas att de även fortsättningsvis ska slippa säga nej till klienter som inte klarar sig utan medicin.

– För mig påverkar det synen på IOGT-NTO. Jag har alltid förknippat organisationen med öppenhet och gemenskap, säger Anna-Lena Borén.

Även Kjell-Ove Oscarsson, vice ordförande i IOGT-NTO och en av ledamöterna i utredningen, är inne på liknande tankegångar.

I en folkrörelse måste det finnas utrymme för många. Organisationen får inte bli så smal att vi inte attraherar grupper utanför dem som har ett vårdbehov. Det finns en risk att vi splittrar organisationen, säger han.

I grunden skulle han helst se att läkemedelsassisterad behandling inte behövdes.

– I den bästa av världar skulle all behandling vara drogfri, men i verkligheten är det inte så enkelt, säger han.

Elin Lundgren, riksdagsledamot och medlem i IOGT-NTO, ingår också i utred-

På Dagöholms snickeri renoveras gamla båtar som sedan kan säljas.

På Dagöholm finns både får, höns och katter.

ningen. Hon anser att läkemedelsassisterad behandling ska vara en sista utväg.

– Man ersätter ett beroende med ett annat. Det ger ingen frihet för individen. Det är inte bara läkemedlet man blir beroende av utan också av att ha tillgång till läkare. Det är besvärligt när man till exem-

"I den bästa av världar skulle all behandling vara drogfri."

KJELL-OVE OSCARSSON

pel ska resa bort, säger hon till Accent.

Hon har dock stor förståelse för om man fortsätter att tillåta preparaten.

– Det kan vara svårt att hitta patienter till en helt drogfri behandling, säger hon.

På Korpberget, ett behandlingshem som drivs enligt tolvstegsprogrammet, tillåter man inga sinnesförändrande läkemedel, varken metadon, Subutex, bensodiazepiner eller ADHD-mediciner. Anledningen är dels att man anser att patienterna inte kan ta till sig behandlingen och dels att det kan vara jobbigt för dem som är drogfria att andra får opiater. Men även på Korpberget har man varit tvungen att tillåta att patienter står på preparaten när de kommer.

– För dem har vi numera en insluss, där man har tio dagar på sig att sätta ut läkemedlen, säger behandlingschefen Jan-Olof Öhlén.

Inslassen infördes eftersom det var svårt att få patienter annars.

– Dessvärre står nästan alla på någon form av medicinering idag, säger han.

Fakta. Dagöholm

Antal platser: 40. Inga platser speciellt avsedda för kvinnor eller män, men 4–5 kvinnor brukar vara där samtidigt.

Patientkategori: Alla slags missbrukare. De flesta saknar bostad och nätverk.

Behandlingsmodell: Individuell behandling utifrån psykodynamisk grundsyn och MI, kompletterat med miljöterapi, strukturerad verksamhet med skola och praktiskt arbete, parterapi, familjeterapi och minnesträning. Friskvårdsprofil.

Behandlingstid: Snitttiden är 4 månader. Vanligast är 3 månader. Kortast tid har varit

en månad. Ibland kommer personer som väntar på placering någon annan stans. De kan stanna ännu kortare tid. Några enstaka har stannat ett år eller mer.

Anhöriga: Anhöriga kan komma och bo en helg eller några dagar. De kan också delta i familje- eller parterapi.

Läkemedelsassisterad behandling: Välkomnar alla, men ingen sätts in på preparaten under vistelsen.

Eftervård: Återvändardagar samt IOGT-NTO:s kamratstöd och folkhögskolor. Arbetspraktik.

Från Dagöholms nyrenoverade matsal har man fin utsikt över både sjön och swimmingpoolen.

Det nya köket är en del i Dagöholms satsning på friskvård.

"Man ersätter ett beroende med ett annat."

ELIN LUNDGREN

För Anna-Lena Borén känns det också främmande att inte tillåta metadon eller Subutex, men tillåta amfetaminpreparat mot ADHD och antidepressiva medel.

Fakta. Substitutionsutredningen

Kongressen 2011 gav förbundsstyrelsen i uppdrag "att utreda möjligheterna för och konsekvenserna av att våra behandlingshem ska bedriva en helt drogfri, bra behandling för heroinister och andra missbrukare." Till kongressen 2013 ska styrelsen lägga fram ett förslag.

Av direktiven framgår inte vad som menas med drogfri, men gruppen har enats om att begränsa utredningen till opiat.

Utredningen leds av en styrgrupp bestående av Kjell-Ove Oscarsson, vice förbundsordförande, Gun-Britt Karlsson, styrelseledamot, Dagöholm, Berth Andersson, vice distriktsordförande i Kronoberg, Elin Lundgren medlem, samt Kathy Gyhlesten, verksamhetsutvecklare för socialt arbete på IOGT-NTO.

– Det är en märklig distinktion. I förlängningen måste man väl ta bort allt i så fall? säger hon.

Marina Unneback tycker inte att det är något problem att några patienter står på de här preparaten och andra inte.

– Vi har en blandad patientgrupp och det använder vi oss av i terapin. Vi jobbar

Fakta. Subutex och metadon

Metadon är en opiat med liknande effekter som morfin. Preparatet är inte lika dövan- de och ges därför ofta till cancerpatienter. Metadon verkar långsammare än heroin och ger därför ingen "kick". Ingen toleran- sökning sker.

Subutex är också en opiat. Det verk- samma ämnet är buprenorfin. Det är smärtstillande och fungerar som substitut till heroin genom att abstinensbesvären och suget minskar.

Suboxone har utvecklats ur Subutex, men en tillsats av naloxon gör att risken för intravenöst missbruk minskar.

mycket med grupprocesser. Vem är jag i förhållande till andra? Några klarar av att göra saker som andra inte klarar, inte bara vad gäller medicin utan även vilka verk- samheter man kan delta i och hur länge man är i behandling, säger hon.

Elin Lundgren, som inte vill ge upp hoppet om ett drogfritt behandlingshem, ser en möjlighet för Dagöholm att hitta en ny nisch och profilera sig.

– Vi skulle kunna ta emot dem som vill bli av med sitt Subutexmissbruk, säger hon.

Anna-Lena Borén avfärdar inte tanken.

– Även om bättre kontroll skulle mins- ka läckaget från behandling är Subutex en vanlig drog på nätet. Av polisen har vi hört att mycket kommer in illegalt, så behovet kommer kanske att öka, säger hon.

Under arbetet med utredningen har Elin Lundgren blivit allt mer tveksam till om det verkligen är kongressens sak att besluta hur behandlingen på Dagöholm och Nya Nyhyttan ska bedrivas.

– Frågan är väldigt komplicerad, men det är jättebra att diskussionen lyfts. Det har varit intressant att få delta i utred- ningen, besöka behandlingshem och få möjlighet att sätta sig in i frågan. Ideolo- giskt står vi inte så långt från varandra i utredningsgruppen som jag trodde från början, säger hon. ■

Läs mer om Dagöholm på www.accentmagasin.se

DROGFRITT PÅ KORPBERGET

Korpberget ligger på Svanö, alldeles vid den branta strandkanten mot Ångermanälven. En bit bort syns Höga kusten. Korpen och duvan i behandlingshemmets logga blickar ner från sin plats ovanför entrén.

TEXT OCH FOTO EVA EKEROTH

Behandlingschefen och delägaren Jan-Ölof Öhlén berättar att Korpberget är drogfritt och inte tillåter några sinnesförändrande preparat som metadon, Subutex, bensodiazepiner eller ADHD-mediciner som Concerta och Ritalin.

– För dem som står på sådana har vi en insluss, en abstinensklirik där man sätter ut läkemedlen på tio dagar, säger han.

Inslussen infördes eftersom det blev svårare att hitta patienter som inte hade någon medicin.

Pia Sjögren arbetar på Korpberget. Hon har själv 35 års tungt missbruk bakom sig.

– Min man fick AIDS och vi började på metadonbehandling. Egentligen hade jag föredragit drogfri behandling, men jag ville stötta honom, säger hon.

Efter makens död fortsatte Pia Sjögren missbruka.

– År 2004 kom jag till Korpberget via kriminalvården. Då var jag färdig med drogerna, säger hon.

Efter behandlingen blev hon erbjuden att stanna kvar och arbeta.

– Det var ju det jag ville. Att få jobba och ingå i ett sammanhang, säger hon.

Pia Sjögren berättar att ingen förstår hur hon klarar sig utan Subutex eller metadon.

– Till och med experterna säger att du är dömd att vara evigt deprimerad utan drogerna. Hur ska en missbrukare då ens våga testa? Men man ska akta sig för att generalisera. Vissa behöver läkemedel, men varför måste det gälla alla och vara livslångt?

Även ADHD-patienterna klarar sig bra

utan sin medicin enligt Pia Sjögren.

– De är hjälpta av våra fasta rutiner. Här är fullt program hela dagarna, från sju på morgonen till tio på kvällen. Rutiner är en del av behandlingen. Även de som inte har

ADHD behöver lära sig att leva efter rutiner, säger hon.

En av patienterna på Korpberget är Jean-Pierre Palenski. Han är kulturjournalist och författare och har kommit hit för sitt alkoholmissbruk.

Han är inne på sin femte månad och talar lyriskt om Korpberget och behandlingen som han fått kämpa för.

– Det är lätt att få komma hit om du är kriminell, men nästan omöjligt om du ”bara” behöver hjälp med ditt missbruk. Pengarna styr. Kommunerna tycker det är för dyrt med behandling, säger han. ■

På Korpberget tillåts inga sinnesförändrande preparat.

Fakta. Korpberget

Antal platser: 25 män, 15 kvinnor + 3 i insluss och ca 25 i utslussning med stöd.

Patientkategori: Alla slags missbrukare, även spelberoende.

Behandlingsmodell: Tolvstegsprogrammet kompletterat med KBT, gestaltterapi, mindfulness, miljöterapi, nätverksterapi, familjeterapi och äventyrspedagogik. Fysiska aktiviteter, akupunktur, meditation och

avslappning förekommer också. Fördjupning, utslussning, eftervård och återfallsbehandling finns också.

Behandlingstid: Sex veckor till tre månader

Anhöriga: Varje patient får bjuda in två personer till en anhörigvecka.

Läkemedelsassisterad behandling: Förekommer bara i inslussningen.

Eftervård: Återvändardagar samt AA/NA

Gabriel Kuhn, författare
till "Sober living for the
revolution".

Gabriel Kuhn

Den nyktra revolutionären

Ett idogt resande och intresset för drogpolitik har gett Österrikefödde Gabriel Kuhn en bild av hur den svenska nykterhetsrörelsen står sig internationellt.

TEXT **OLLE ERIKSSON** FOTO **MOA KARLBERG**

Gabriel Kuhn kan kort sammanfattas som författare, straight edge och anarkist. För två år sedan utkom hans bok *Sober Living for the Revolution* som är en genomgång av, vad han anser, är de progressiva strömningarna av den internationella straight edge-rörelsen. Det är även en reflektion av drogindustrin, hur den påverkar konsumenterna men även de som är kopplade till själva produktionen. Bokens första upplaga har sålt slut och översatts från engelska till tyska och italienska.

Kuhn är född och uppvuxen i Österrike men kärleken tog honom för fem år sedan till Sverige och Stockholm. Redan i tidig ålder reste han ofta utomlands med sina föräldrar, pappan musiker och mamman konstnär. Bland tonåringarna i den lilla katolska och konservativa byn på gränsen till Bayern präglades mycket av livet kring festande, alkohol och våld. Men Gabriel var helt ointressad, han tyckte folk slösade bort sin tid på att hålla i sig något som smakade illa och som gjorde att de

tappade omdömet. Att han gärna gick på rockklubbar men höll sig nykter gjorde hans omgivning konfunderad, han ansågs "udda". Men genom att han var rebellisk gentemot lärare, läste svåra filosofiska och politiska böcker och var en duktig fotbollsmålvakt kom han undan de värsta tråkningarna. Under gymnasietiden blev han vän med en äldre kille som introducerade honom för straight edge, en livsstil och subkultur som i korta drag innebär att man avhåller sig från droger och animalisk kost och lyssnar på rock- och punkmusik.

– Över en natt gick jag från att vara en konstig outsider till att vara en del av en

global rörelse med kamrater över hela världen, det var oerhört skönt rent känslomässigt, säger Gabriel. Även om han idag har en problematisk relation till den brokiga rörelsen, som innefattar allt ifrån radikal feminism till konservativt abortmotstånd, har han ännu en stark känslomässig identifiering med straight edge-rörelsen.

I 20-års åldern backpackade han i ett par år och han har bott längre perioder på flera olika kontinenter där han försörjt sig genom volontärarbete och studier, i USA doktorerade han i filosofi. Ett starkt

"Jag har aldrig sett en lika engagerad, välorganiserad och bred nykterhetsrörelse."

GABRIEL KUHN

"Man måste dra gränsen för vissa åsikter som rasism och homofobi."

GABRIEL KUHN

"Det är viktigt att skapa utrymme för olika strömningar inom organisationen".

"Sverige är det enda landet där nykterhetsrörelsen har kontakt med en bredare straight edge-rörelse".

– Jag har aldrig sett en lika engagerad, välorganiserad och bred nykterhetsrörelse som den i Sverige. Det finns en mycket stor potential, både angående alkohol- och drogpolicy men också på ett bredare politiskt plan. Som en verklig folkrörelse upprätthåller Sveriges nykterhetsrörelse en lång tradition av sociala visioner som har försvunnit i många andra länder, säger Gabriel Kuhn.

intryck gjorde hans nedslag i muslimska länder där männen i det offentliga rummet är ute till 3–4 på morgonen, dricker te, har långa samtal och spelar backgammon.

– Att det var bara män gick inte att blunda för, visst. Men det slog mig att här sitter vi mitt i natten och diskuterar. Var fan skulle jag göra det i Europa under samma tid på dygnet?

Genom sitt resande och intresse för länders drogpolicy och nykterhetsrörelser har han skaffat sig en uppfattning om hur den svenska nykterhetsrörelsen i allmänhet och IOGT-NTO:s arbete i synnerhet står sig internationellt.

Han säger att det finns en bra infrastruktur som tillåter folk att jobba med många olika frågor, engagera sig i kurser, åka utomlands, arbeta med den lokala föreningen och driva kampanjer. Smörgäsbordet av aktiviteter bidrar till att fler människor vill engagera sig och känna sig som en del av ett större sammanhang.

Han tar Tyskland och Österrike som

exempel, där fanns det fram till 1930-talet en nykterhetsrörelse med stark arbetarförankring som de etablerade partierna till vänster förhöll sig till och lärde sig av. Men kriget och fascismen krossade rörelsen som inte hämtat luft sedan dess. Idag finns endast kristna nykterhetsorganisationer kvar, något som Gabriel betonar inte är fel på något sätt, men det skvallrar

"Rörelsen ligger nära den idé jag själv har hur man bör arbeta."

GABRIEL KUHN

"Jag har aldrig sett en lika välorganiserad och engagerad nykterhetsrörelse som den svenska", säger Gabriel Kuhn.

om att nykterheten som politisk fråga inte har någon bredare förankring längre.

Kuhn menar att en stor politisk rörelse som vill förändra mår bäst av en viss mångfald inom de egna leden, där argumenten får prövas och stötas. Vid hans första besök på Pridefestivalen i Stockholm träffade han representanter från IOGT-NTO och samma sak i Almedalen.

– Jag fick tidigt en bild av rörelsen som ligger nära den idé jag själv har hur man bör arbeta. Å ena sidan är det viktigt att träffas och ha kul ihop men man måste även driva ett påverkansarbete där man försöker hitta kopplingar mellan nykter-

Fakta. Gabriel Kuhn

Ålder: 39

Bor: Stockholm

Sysselsättning: Skribent och översättare

Ett axplock av utgivna böcker: Sober Living for the Revolution: Hardcore Punk, Straight Edge, and Radical Politics, Soccer vs the state, All power to the council och Life of the Jolly Roger.

het, sociala frågor och jämställdhet.

Han säger att han har en bild av organisationen som öppen, där man inte är rädd

för att släppa in radikalare grupper.

– Att skapa utrymme för alla dessa olika strömningar och få dem att arbeta gemensamt är viktigare än att ha få alla medlemmar att ha samma åsikt. Sedan måste man även dra gränsen för vissa åsikter som rasism och homofobi som inte är förenliga med grundvärdena.

– Sverige är det enda landet där straight edge-scenen har kontakt med en bredare nykterhetsrörelse. Varje gång jag föreläst om boken här i Sverige har det varit i IOGT-NTO:s lokaler, vilket bland annat beror på att många av de här unga straight edge-personerna är medlemmar, det är otroligt bra. ■

HALLÅ DÄR!

Bo Frid

Medlem och aktuell med skivan
Julefrid

Berätta om skivan!

Jag och min fru Tina har hållit på med musik i 25 år och har spelat och sjungit i olika konstellationer. Tina var faktiskt en gång med i en ursprungsversion av Ainbusk. Vi har gjort två skivor tidigare och nu ville vi göra en julskiva med vår julrepertoar som vi också uppträder och turnerar med i Skaraborg. Det är modernare sånger varvade med äldre julsånger. Hela familjen, jag, Tina och våra döttrar Linnea och Anna sjunger på skivan.

Vad har ni gjort tidigare?

Vi har gjort olika typer av musik, men har ofta piano- och gitarrkomp. Vi sjunger mest visor på

svenska men även låtar från musikaler och så har det blivit en del musikgudstjänster. Under många år turnerade hela familjen genom NBV:s omsorg i hela landet med "Karl Oskar och Kristina, en musi-

kalisk resa" som bygger på sånger från musikalen "Kristina från Duvemåla". Nu i jul har det blivit 6-7 julkonserter här i Skaraborg.

Vad driver er att hålla på med musiken?

Åh, jag är nog lite av en exhibitionist. Och så är det fantastiskt roligt att möta publiken. Det känns också fint att detta är något vi som familj har kunnat göra tillsammans. Vi har ju inte bara en barnföräldrarelation utan är också ett team som jobbar ihop. Vi har ett kitt i detta och har lär känna andra sidor hos varandra.

Kan ni leva på musiken?

Nej, inte fullt ut. Jag jobbar som lärare till vardags. Men vi behöver inte längre jaga jobben, de kommer till oss.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FOTO: PRIMA

FILM

Starkt om teater på fängelse

■ **"Caesar måste dö"**
Italiensk film av bröderna
Taviani

FILM En grupp interner - några av dem morddömda - på ett av Roms hårdast bevakade fängelser, Rebibbia, får chansen att sätta upp Shakespeares pjäs "Julius Caesar". Det blir ett uppvaknande och en aha-upplevelse som förändrar tillvaron för flera av dem. Kultur är vanligtvis inget som präglar deras vardag i det slitna betongfäng-

elset där många kommer att sitta livet ut. Pjäsen blir deras besatthet och de repeterar dagarna i ända och använder sig av fängelsekorridorerna, rastutrymmena och cellerna som rå scenografi. Några gånger hettar det till mellan skådespelarna/internerna på riktigt. Shakespeares prosa speglar deras egna liv och erfarenheter på ett smärtsamt sätt. Stora delar av filmen är svartvit och det är ingen lättsam historia vi får ta del av. Skådespelarna är fångar

på riktigt. Det är alltså en dokumentär som på samma gång är en spelfilm om en mycket speciell teateruppsättning. På slutet, när pjäsen har spelats inför en jublande publik och internerna har låsts in i sina celler, är hopplösheten påtaglig. Den verkliga flykten som fångarna under några intensiva månader fått ta del av är över. Som en intern uttrycker det; nu när jag har fått smak för kultur känns cellen som mitt fängelse".

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOK

Humoristisk panik i norrland

■ **Fallvatten**
Mikael Niemi
Piratförlaget

BOK Ur en norrlänningss perspektiv är "Fallvatten" en bekräftelse av att på "dystra platser föds dystra människor". Luleå älv svämmar över när dammarna plötsligt brister. Katastrofen är ett faktum. De intet ont anande människorna som uppehåller sig vid eller intill älven ställs snart inför prövningar av bibliska mått och får dem instinktivt att reflektera över vad som är betydelsefullt i deras liv. Karlakarlén som

och urbaniserats - han tror att hans fina, nya limousin Saab är det viktigaste i livet. Men vattnet hinner ikapp honom och bilen och han och alla andra på olycksområdet ställs inför frågan om vad som är viktigast om man

ger kvinnan en läxa, modern som gör allt för att rädda sin dotter och samén som har flyttat från de stora skogarna

snabbt måste lämna allt utan att hinna ta med sig något. Förutom sig själv. Allt är beskrivet med norrländsk humor, ironi och glimten i ögat. Boken ger en tankeställare; när paniken slår till är vi alla bara människor. "Fallvatten" är lättläst och medryckande, men kanske lite överdriven. Jag ställer mig frågande till om människor verkligen, under svåra prövningar, blir så "djuriska" som i boken. Likt vattnet som våldsamst forsar fram och sväljer allt i sin väg. Tänkvärt och till en viss del vidrigt.

LEIF RUNDGREN

PJÄS

Små barns ord i vuxna munnar

● **Ett informellt samtal om den rådande situationen**
Dramaten av Tomas Alfredsson och John Ajvide Lindqvist.

PJÄS Vad händer när små barns ord och meningar placeras i en vuxen persons mun? Vad händer när glappet mellan ett rikt känsloliv och ett outvecklat språk blir för stort? Det ville Tomas Alfredsson och John Ajvide Lindqvist ta reda på och gav sig ut för att intervjua ett antal 5–7-åringar. Meningar och ord valdes ut och stuvades om så att det gick att skapa en pjäs. På scenen sitter fem vuxna vid ett bord, ett skrivbord på en arbetsplats med papper och pärmar. En är chef. Men han tycker det är tråkigt. Det tycker inte publiken som skrattar sig fördärvade åt det dråpliga i att meningar som "nä, nu tycker jag att du har väldigt små tänder" och "först kom en jätterap och sedan kräcktes han, brunt och gult" läggs i prydliga, välklädda vuxnas munnar. Tanken

FOTO: ROGER STENBERG

I rollerna Irene Lindh, Per Mattsson, Ivan Mathias Petersson, Jennie Silfverhielm och Jan Waldekranz.

att vi vuxna kanske egentligen bara "leker kontor" på dagarna är kittlande. Vilka komiska arbetsdagar vi skulle ha om vi alla tilltalade varandra som 7-åringar! Helt klart

sevärd och mycket annorlunda pjäs, som trots sitt lättsamma tilltal är både absurd och tankeväckande.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOK

Spännande bladvändare

■ **Innan jag somnar**
SJ Watson
Övers Björn Ekdahl
Bazar

BOK Varje morgon vaknar Christine i chock. Hon tror att hon är tjugonio år, men när hon ser sig i spegeln ser hon en tjugio år äldre kvinna. Hon känner inte igen rummet hon vaknar upp i, inte heller mannen bredvid henne i sängen. När hon får ett samtal från en man som säger sig vara läkare och han ber henne hämta sin dagbok som är gömd på ett visst ställe, börjar hon förstå att hon

lider av minnesförlust. Så länge hon är vaken minns hon dagens händelser och på uppmaning av läkaren antecknar hon allt som händer så att hon långsamt skapar sig ett förflutet. Men så fort hon somnar djupt raderas allt och hon får börja från början igen. Varje morgon. Men i takt med att dagboken fylls

rullas hennes historia upp. Var är hennes son Adam? Vem är mannen hon bor med? Är det hennes man Ben eller någon annan? Och vad var det egentligen för slags trauma hon råkade ut för tjugio år tidigare? Det här är en välskriven och otroligt spännande bladvändare som man bara längtar efter att få läsa klart. Annorlunda, klurig och med ett oväntat slut.

MARIA ZAITZEWSKY
RUNDGREN

MISSA INTE!

FOTO: PETER KNUTSON

1 MUSIK Popsångaren Magnus Carlssons kyrkoturné. Under december sjunger han i kyrkor runt om landet. Det blir stämningsfull musik från hans tre jultskivor samt klassisk julmusik. I år är det femte året i rad som han turnerar med "Änglarnas tid" och för att fira det har han valt att skänka en del av biljettintäkterna till Childhood Foundation, en stiftelse som stödjer olika barnprojekt.

2 FILM "Faro" med bland andra Göran Stangertz och Jacob Cedergren. En pappa har mördat en annan man. Polisen är honom på spåren och hans dotter kommer att omhändertas. Hon är meningen med hans liv, och han är trots sina brister hennes allt. Ovilliga att ge upp sin frihet packar de bilen och ger sig av i gryningen. Premiär i februari.

3 MUSIK Julskivan "Julefrid" av och med familjen Frid. Mestadels stillsam och stämningsfull julmusik med drag-

ning åt det sakrala - inget för den som är ute efter frejdiga jultomtegubbar... alltså. En del nytt material, men även klassiker som "O helga natt" och "Ave Maria", framfört med vacker sång och pianokomp.

FOTO: NONSTOP ENTERTAINMENT

Fazilet Taskin

NAMN: FAZILET TASKIN

ÅLDER: 47

FAMILJ: MAN OCH TRE BARN, 24, 22 OCH 16 ÅR

BOR: I SOLNA

AKTIV: I IOGT-NTO SKÄRHMÖLEN. MEDLEM SEDAN 1981

Känner du någon som borde bli månadens medlem?

TIPSA OSS på
accent@iogt.se eller
Accent, Box 12825,
112 97 Stockholm

"Jag upptäckte att bara man vill så kan man göra allt."

Hur länge har du varit medlem?

– Sedan 1981. Jag kom till Sverige 1980 från Turkiet, så man kan säga att det var min första kontakt med svenskt föreningsliv. I början var föreningen en turkisk kulturförening i Bredäng som så småningom övergick till att bli en IOGT-NTO-förening. Numera bor jag inte kvar i Bredäng, jag bor i Solna och är aktiv i Skärholmén som kassör och sekreterare.

Vad gjorde att du stannade kvar i föreningslivet?

– Jag såg fördelarna med en aktiv förening, att man kunde få med sig kvinnor och ungdomar på olika aktiviteter. Föreningslivet möjliggjorde en turkisk gemenskap samtidigt som vi hade en fot i det svenska samhället. Att gå med i IOGT-NTO kändes självklart, jag är ju muslim och nykterist av den anledningen. Vi drog igång en kvinnoförening inom IOGT-NTO, för att stödja och hjälpa kvinnor och unga. Men alla är välkomna, även männen och hela familjen. Vi är nog lite ovanliga inom IOGT-NTO på så vis att vi är väldigt aktiva, vi gör saker hela tiden och umgås mycket.

Som vad då?

– Vi träffas varje fredag i lokalen och fikar och lyssnar på föreläsningar. Och så har vi simning för kvinnor varje vecka i Långbrohallen. Det är väldigt populärt och många icke-medlemmar kommer också dit. Det är så vi gör för att få fler medlemmar. Vi presenterar först bra aktiviteter och sedan brukar de själva vilja bli medlemmar, när de ser vad vi gör. Att värva direkt brukar inte fungera så bra.

Vad har föreningslivet betytt för dig?

– Massor. Föreningsliv som i Sverige förekommer inte i Turkiet så när jag kom hit visste jag ingenting. Jag tänkte att jag går med för aktiviteterna. Men sedan upptäckte jag fördelarna med sammanhållningen. När vi blir fler blir vi starkare och kan påverka våra liv och vår omgivning. Jag upptäckte att bara man vill så kan man göra allt, man hittar lösningarna tillsammans. Genom IOGT-NTO har jag lärt mig hur föreningslivet fungerar och jag har lärt mig hur man bygger demokrati. Det är ju också via mitt engagemang i IOGT-NTO som jag jobbar på Stockholmsdistriktets kansli med löneadministration.

Är din familj också medlem?

– Ja, min man och mina tre barn, de är alla aktiva. För mig har IOGT-NTO varit otroligt positivt och vi har många av våra vänner i föreningen, kamratskapet betyder mycket. Jag ser ju vad föreningslivet betyder för många, framför allt invandrarkvinnor. Genom oss får de bra information om det svenska samhället och förstår efter ett tag poängen med att bli medlemmar. De kan vara med på aktiviteter, men också stötta andra. Föreningen är mitt andra hem, jag stortrivs!

TEXT OCH FOTO **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**

Varför inte ge bort en prenumeration på Accent till någon du gillar?

Tidningen kostar bara 225 kronor för tio nummer.

Mejla accent@iogt.se eller ring

Medlemsservice på 08-672 60 38 så hjälper vi dig.

accent

Förbundsordföranden. Anna Carlstedt

Illustrerade klassiker

Teater som gör skillnad

Accents läsare som är medelålders eller ännu äldre kommer säkert ihåg Illustrerade Klassiker. Detta var en serie tidningar som gav ut versioner av kända böcker, mellan 1956 och 1976. Förlagan var som så ofta amerikansk (Classics Illustrated) och bara titlarna fick säkert läsarna att drömma sig bort: Resan till månen. Myteriet på Bounty. Den röde piraten. Huckleberry Finn. Den hemlighetsfulla ön. Nummer 66 i serien var Cyrano de Bergerac, om hjälten med den stora näsan och goda hjärtat som åtrår sin Roxanne, och den berättelsen är central i en pjäs som nu tagits fram på vår folkhögskola Wendelsberg.

Jan Wennergren har skrivit verket just med namnet Illustrerade Klassiker, som nu spelas över hela landet av teaterlinjens tredjeårselever. Satsningen är ett samarbete mellan Wendelsberg och Våra Gårdar, och pjäsen går att boka. Se till att göra det, för den är nämligen fruktansvärt bra. Ämnet är barn som växer upp i familjer med beroende och det behandlas lyhört och med fingertoppskänsla. Minst hälften av ensemblens medlemmar har egna erfarenheter, och det har säkert hjälpt dem att närma sig ämnet på ett så bra sätt. I pjäsens början får vi veta att det är en berättelse om en familj, en helt vanlig, och att det skulle ha slutat lyckligt om det inte vore så att alkoholen är den femte famil-

jemedlemmen. Vi får följa Bengt som är 11 år och vars pappa väljer alkoholen framför familjen och jobbet och vännerna. Bengt vill kallas Cyrano, som i sagan. Han vill vara en hjälte som slåss mot all ondska och som kan beskydda sin bästa vän Eva. Han kallar henne Roxanne, och de flyr till en helt annan värld, uppe på vinden, där deras alkoholiserade pappor inte når dem och där deras tummade Klassiker blir en fristad. Men Bengts pappa Rune, som till slut flyttar till Örnsköldsvik och "till sin nya familj, alkoholen" skildras lika fint och vi ser hans lidande också. Och vi får följa hur både frun och älskarinnan längtar efter en annan Rune, som de vet finns någonstans längst inne. Det är ett hjärtskärande grepp att man i pjäsen använder gamla schlagermelodier med Harry Brandelius, Ulla Billquist och Towa Carson för att vrida på perspektiven. Det effektivt att höra ensemblen sjunga den ljusa "Solen lyser även på liten stuga" medan familjernas tillvaro faller sönder.

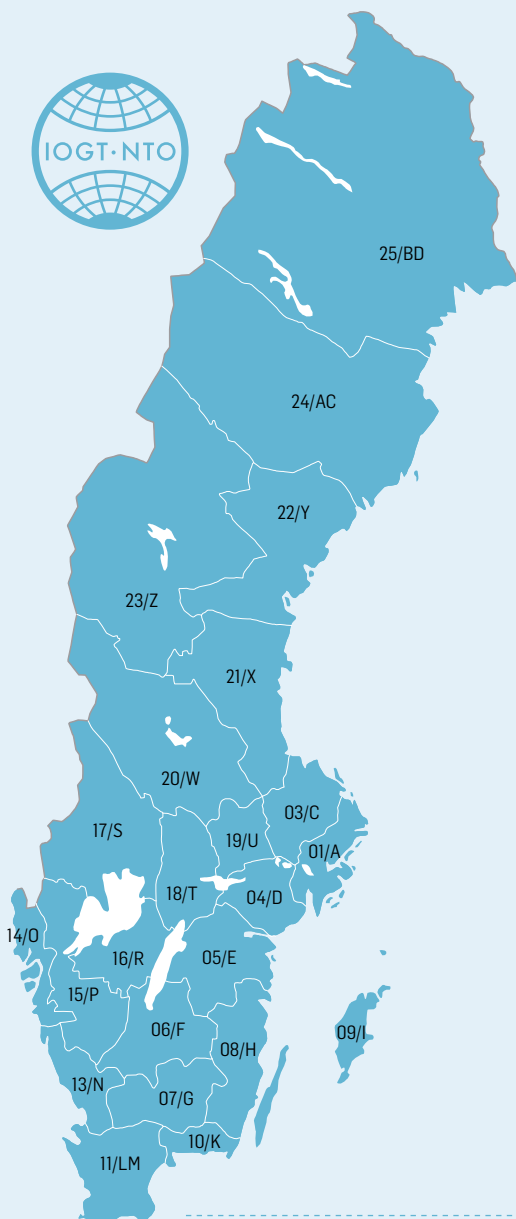
Jag såg pjäsen när Wendelsberg gästade vår andra folkhögskola, Tollare, under vårt Verksamhetsforum som även i år drog fulla hus. Efter föreställningen kunde alla som ville tala med skådespelarna och deras lärare, vilket många kände att de behövde. Jag tror Illustrerade Klassiker ger olika saker till alla som ser den, och olika delar kommer att beröra beroende på våra egna erfarenheter. Själv tyckte jag

nog att det allra jobbigaste var en liten detalj i rekvisitan: Rune dricker Explorer, vodkamärket med ett rödvitt segel på etiketten. Eftersom det var det märket min mamma alltid drack så var det bilden med seglet jag letade efter när jag var liten, i lådor och garderober. En annan scen som dröjer sig kvar är när Agnes, Runes hustru, sjunger den vackra Towa Carson-sången från 60-talet, som handlar om hur någon som försvunnit ändå finns kvar hos den som älskar:

*Alla har glömt, men inte jag!
För varje ensam natt så minns jag mer.
Alla har glömt, men inte jag, jag
påminns om dig av snart allt jag ser:
Dörren kommer inte längre ihåg hur du
slet upp den i iver att få se mig,
och gitarren inte sångerna om allt skönt
och vackert som du skulle ge mig:
Alla har glömt, men inte jag!*

Hör av dig till Wendelsberg eller Våra Gårdar för att boka en kväll med Illustrerade Klassiker. Teaterlinjen och deras lärare har åstadkommit något som gör skillnad.

*Anna
Carlstedt*

Här finns IOGT-NTO

STOCKHOLM, 01/A

Kontaktperson: Kajsa Elveberg
08-21 37 51, 0707-78 70 03

UPPSALA, 03/C

Kontaktperson: Mona Örjes
018-12 14 86, 0733-83 83 42

SÖDERMANLAND, 04/D

Kontaktperson: Micael Söderström,
0155-28 15 40, 070-770 99 57

ÖSTERGÖTLAND, 05/E

Kontaktperson: Peter Olsson, ordförande
070-675 50 97

JÖNKÖPING, 06/F

Kontaktperson: Tomas Nylén,
036-12 07 10, 073-056 44 88

KRONOBERG, 07/G

Kontaktperson: Anders Karlman,
076-170 57 93, 0470-70 64 52

KALMAR, 08/H

Kontaktperson: Maria Brundin, ordförande,
070-247 98 37

GOTLAND, 09/I

Kontaktperson: Monica Engström-Thomsson,
0498-2150 43, 070-190 84 34

BLEKINGE, 10/K

Kontaktperson: Kristin Eriksson, ordförande
070-569 47 24

SKÅNE, 11/LM

Kontaktperson: Kristina Liljeström,
040-611 41 15, 070-190 84 05

HALLAND, 13/N

Kontaktperson: Leif Arne Gustavsson
0346-164 90, 0703-777 187

GÖTEBORG OCH BOHUSLÄN, 14/O

Kontaktperson: Sofia Hagström Månsson,
073-157 86 96, 031-775 78 60

ÄLVSBORG, 15/P

Kontaktperson: Anneli Simu Gunnarsson,
Ola Österlund, 033-10 32 72, 076-84 28 283

SKARABORG, 16/R

Kontaktperson: Petra Berghäll, 0500-48 34 13

VÄRMLAND, 17/S

Kontaktperson: Monica Ståhl, ordförande,
054-18 77 72, 073-040 16 09

ÖREBRO, 18/T

Kontaktperson: Per Holm , 019-611 58 14

VÄSTMANLAND, 19/U

Kontaktperson: Per-Erik Lundberg, ordförande,
070-395 96 10

DALARNA, 20/W

Kontaktperson: Krister Broberg, ordförande,
0243-851 05, 073-511 46 13

GÄVLEBORG, 21/X

Kontaktperson: Fredrik Jansson, 070-595 87 57

VÄSTERNORRLAND, 22/Y

Kontaktperson: Margot Ögren, 070-553 73 94,
0660-850 10

JÄMTLAND, 23/Z

Kontaktperson: Vivan Åhman, ordförande,
070-219 12 76

VÄSTERBOTTEN, 24/AC

Kontaktperson: Inger Malmén, 0730-45 90 90

NORRBOTTEN, 25/BD

Kontaktperson: Anna-Lena Gröhn
073-0911 767

Värva en medlem!

Värvarens personnr

MEDLEMSLÖFTE

Som medlem i IOGT-NTO lovar jag att arbeta för ett bättre samhälle utifrån IOGT-NTO-rörelsens grundsatser och program.

Därmed lovar jag att leva helnyktert, det vill säga att ej använda alkohol drycker med högre alkoholhalt än 2,25 volymprocent, narkotika eller andra gifter med berusande effekt.

IOGT-NTO är ansvarigt för behandlingen av de personuppgifter som du lämnar i samband med din medlemsansökan. Personuppgifterna kommer IOGT-NTO att använda för att föra medlemsregister och behandlas inom ramen för IOGT-NTO:s verksamhet. De kan också komma att överlämnas för behandling till annan part som IOGT-NTO har ett avtal med, exempelvis för administration av medlemsavgifter eller för erbjudanden om tjänster och produkter till dig som medlem.

IOGT-NTO är angelägen om att de personuppgifter som registreras är riktiga. För att ge dig som medlem bästa möjliga service är det därför viktigt att du meddelar oss eventuella förändringar. Du kan när som helst skicka en skriftlig begäran till oss om information om vilka personuppgifter om dig som behandlas.

Vill du inte att dina personuppgifter överlämnas till annan för exempelvis marknadsföringsändamål är du välkommen att skriftligen anmäla detta till oss.

Jag står bakom IOGT-NTO:s medlemslöfte och vill bli medlem

Jag godkänner att IOGT-NTO sparar och hanterar mina personuppgifter.

Namnteckning *

Förnamn *

Efternamn *

Gatuadress *

Postnummer *

Ort *

Personnr (10 siffror) *

Telefonnr

E-postadress

Eventuellt önskad förening

* Obligatoriska uppgifter. Skicka in talongen till IOGT-NTO, Box 12825, 112 97 Stockholm

IOGT-NTO INFORMERAR

www.iogt.se • www.sobernet.nu • 08-672 60 05 • info@iogt.se

Kampanj från maj till maj

I linje med våra strategiska mål och ett kongressbeslut från 2011 ska IOGT-NTO under 2013 och delar av 2014 genomföra en kampanj. Syftet är att vi ska göra IOGT-NTO mer välkänt.

Nästan alla vet vad IOGT-NTO är, men inte lika många vad vi gör och vad vi faktiskt står för. Kampanjen kommer därför att ha fokus på att nå allmänheten. Vi ska jobba brett och externt med en särskild satsning på sociala medier.

För att kampanjen ska lyckas behövs DU. När kampanjen har sina

toppar och vi syns extra mycket utåt – passa på att göra utåtriktade aktiviteter. Använd dig av kampanjen för att ge all verksamhet i IOGT-NTO en extra skjuts. För att förbereda dig på bästa sätt, anmäl dig till en av kickofferna som kommer att genomföras i januari. Du hittar datumen för kickofferna i detta nummer av Accent och på iogt.se.

Har du frågor, funderingar eller idéer om kampanjen, kontakta Samuel Somo, samuel.somo@iogt.se eller telefon 0733-72 62 21.

Vit Jul

Kom ihåg att registrera din förenings Vit Jul-aktiviteter. Detta gör du enklast på <http://vitjul.se/anmal-aktivitet/>. Har din förening samlat ställningstaganden skickar du in det totala antalet via mejl till info@vitjul.se så uppdaterar vi räknaren på hemsidan.

Gör årsmötet till en fest!

Nu är det dags att kalla till årsmöte i er IOGT-NTO-förening. Varför inte passa på att göra årsmötet till en fest? Tillsammans får alla medlemmar i föreningen möjlighet att fira föreningen, man träffas och har trevligt samtidigt som man fattar kloka beslut för framtiden. En tårta, alkoholfria drinkar, lite gott tilltugg, trevlig musik eller kanske en utställning?

Varför årsmöte?

En av IOGT-NTO:s viktigaste grundstenar är demokrati. Det är därför viktigt att vi håller årsmöten i våra föreningar, men det är också viktigt att medlemmarna kommer på mötet. På årsmötet fattas viktiga beslut såsom plan för kommande verksamhetsår, val av ny styrelse och val av ombud till exempelvis distriktsårsmöten. Ta chansen att vara med och påverka genom att gå på årsmötet!

Nyhet – Alkokoll på distans

Under våren kommer IOGT-NTO-förbundet att arrangera kursen Alkokoll på distans. Detta för att fler ska ha möjlighet att gå utbildningen, och därigenom lära sig mer om vad vi i IOGT-NTO tycker och tänker om alkohol och alkohopolitik. Läs mer här intill om utbildningen.

Dags att betala medlemsavgiften

Du som är medlem i IOGT-NTO har nu fått ett brev i brevlådan med inbetalningsavi för medlemsavgiften för 2013. Nytt för 2013 är att du kan betala din medlemsavgift via autogiro eller med kort. Läs mer i brevet! Glöm inte att betala din medlemsavgift – du som medlem är viktig för IOGT-NTO!

Världens Barn tackar!

Tack alla ni som jobbade engagerat med Världens Barn 2012, och samlade in 78,5 miljoner kronor! Ni gjorde ett fantastiskt jobb, vilket möjliggör projekt för tusentals barn världen runt. Det betyder också mycket för det arbete för barn som IOGT-NTO-rörelsen gör i våra samarbetsländer i Afrika och Asien. IOGT-NTO-rörelsen tillhör de som ställer mest folk på fötter i oktober varje år. En folkrörelse i alla bemärkelser!

Skapa ditt dreamteam

Det är hög tid för alla valberedningar att börja förbereda valen till vårens årsmöten. Behöver du hjälp med idéer till hur man kan jobba i valberedningen kan du beställa foldern "Skapa ditt dreamteam". Hör av dig till info@iogt.se se eller 08-672 60 05.

UNF-information för dig upp till 25 år

Från och med 2013 kommer medlemmar i IOGT-NTO som är mellan 13 och 25 år att få information från vårt ungdomsförbund UNF i sitt närområde. Det kan exempelvis vara inbjudningar till aktiviteter och kurser, det vill säga fler möjligheter att delta i trevliga aktiviteter. Om du inte vill ha denna information från UNF så hör av dig till IOGT-NTO-förbundet, tfn 08-672 60 38 eller medlemsservice@iogt.se.

5 sätt att engagera dig

- Uppmärksamma Vit Jul för din omgivning
- Tipsa om alkoholfria alternativ till nyårsfesten
- Värva en medlem till IOGT-NTO
- "Gilla" IOGT-NTO på Facebook
- SMS:a "GLOBAL" till 72970 för att bidra med 50 kr till vårt internationella arbete

UTBILDNINGAR 2013

Anmälningar till alla utbildningar görs på hemsidan www.iogt.se.

Vill du veta mer om innehållet eller har du andra frågor, se hemsidan, mejla info@iogt.se eller ring 08-672 60 05. I kurskostnaden ingår (om inget annat anges) resa med billigaste färdssätt, mat samt övernattnig i dubbelrum om kursen varar flera dagar.

Kurs-kurshelg 2013

En helg med totalt 16 olika endagsutbildningar. Kombinera ihop din kurshelg efter dina behov, och passa på att uppleva gemenskapen i en större grupp. Läs vilka utbildningar som finns på www.iogt.se/utbildningar. Barnpassning kommer att finnas!

NÄR & VAR: Tollare folkhögskola, Mölnlycke, 1–3 februari

KOSTNAD: 350 kr för 1 endagskurs (ej boende), 1000 kr för 2 endagskurser (inkl boende). Resa med billigaste färdssätt och mat ingår i priset.

ANMÄLAN: via www.iogt.se/utbildningar eller 08-672 60 05 senast 11 januari.

Alkokoll på distans

Alkokoll på distans är en kurs som du läser på distans. Vi träffas alltså inte fysiskt utan umgås endast på nätet. Kursen sträcker sig över tio veckor (25/2–3/5) och farten är på 25 procent av heltidsstudier.

NÄR & VAR: 25/2–3/5, via Folkbildningsnätet.
KOSTNAD: 200 kr.

ANMÄLAN: via www.iogt.se/utbildningar eller 08-672 60 05 senast 9 februari.

ANMÄLNINGAR TILL DE OLIKA UTBILDNINGARNA GÖRS PÅ HEMSIDAN, WWW.IOGT.SE/UTBILDNINGAR!

KALENDARIUM

JANUARI

- 1-31.....Turné med lokala kickoffer för Kampanjen och värvaråret 2013
- 12.....Nycktra kvinnor kan, träff 2, Stockholm
- 18.....DO-nätverksträff steg 3, Saltsjö-Boo
- 19-20.....Samling distriktsordförande och -kassörer, Saltsjö-Boo
- 21-22.....Utveckla din förening – Lärgegemen-skap, steg 1, Saltsjö-Boo
- 23-24...Verksamhetskonsulentsamling, Köping
- 31/1-1/2 Distriktskonsulentsamling, Saltsjö-Boo

FEBRUARI

- 1/2-30/9Sök bidrag till lokala utvecklingspro-jekt
- 1-3.....Kurs-kurshelg, Saltsjö-Boo
- v6-8.....Centrala värvaraktiviteter på central-stationerna i Stockholm, Göteborg och Malmö

11-17.....Kampanj: Vart femte barn

MARS

- 2.....Regional distriktsstudieledarsamling, Stockholm
- 8.....Internationella kvinnodagen
- 9.....Regional distriktsstudieledarsamling, Värnamo
- 15-24.....IOGT-NTO Överallt! Föreningsvärvar-kampanj
- 22-24.....Lärgegemen-skap, återträff
- 31.....Sista ansökningsdag IOGT-NTO-rörel-sens kursgårds- och samlingslokalfond

APRIL

- 6-13.....Värvarsteamutbildning, Kroatien
- 12-14...Utbildning dörrknackningspool, Helsingforskryssning
- 15-30...Kampanj: Antilangning inför Valborg
- 17.....Sista dag för motioner till kongressen 2013

19-20...DO-utbildning, träff 4, Saltsjö-Boo
26-28...Socialt forum, Arboga

MAJ

- 6-12.....Kampanj: Folknykterhetens vecka
- 9.....Kampanj: Folknykterhetens dag
- 17-19...Våra Gårdars Filmdagar i Leksand
- 24.....Träff partipolitiskt aktiva
- 25.....Almedalskickoff för inbjudna delta-gare
- 25-26...Nycktra kvinnor kan, träff 3, Saltsjö-Boo
- 31.....Sista ansökningsdag IOGT-NTO:s ungdomsstiftelse

JUNI

- 13-14...Antilangning inför skolavslutningen
- 22-29...Värvarturné inför och på kongressen
- 26-30...Kongress, Borås
- 30-7/7 Politikerveckan i Almedalen, IOGT-NTO deltar

		→		GARANTERAD AVKASTNING		Kryss och foto: Anders Perstrand		↓	
						KLYFTA KYRKORUM	GES		
[		ALSKLING HAN HÖRS ÖVER MÄNGDEN		↓		SÖDERMAN		↓	
[		SPANNMÅL TON I SKALAN		↓		HÄLLER EN UPPE TRE ARTISTER		MASTE MAN VARA	
[		KVART TRÅD PÅ METKROK		↓		MYNNAR I DONAU ENGELSK BIL		SAKTA MAK STICKLING	
[		BRUKAR ORM SKINN		↓		FRANSK JUL		SVAR PÅ TAL	
[		GJÖRDES MÅLTID FRANSKT BOLAG		↓		BÖR MAN TA MED SURDEGAR		FÄR VI SVINDEL AV I JUL	
[		MIRAKELGRUPP		↓		BÅR OCH KLÄR SPINDEL-MANNEN		FÖR VI SVINDEL AV I JUL	
[		TVA-MASTAT SEGELFARTYD		↓		GAJUS JULIUS			

SKICKA IN OCH VINN!

Tjugan-lotter att vinna. Sex lotter vinner förstapristagaren, två lotter vardera får de tio som därefter har tur i dragningen. Skicka in lösningen till Accent, Box 128 25, 112 97 Stockholm, senast 15 januari 2013. Märk kuvertet Kryss 10/2012.

NAMN

ADRESS

POSTADRESS

VINNARE NR 8 2012

Första pris, sex Tjugan-lotter vinner **Gunnar Halvarsson**, Backa, Dals Rostock.
 Två Tjugan-lotter var vinner **Sonja Lindquist**, Umeå, **Jan Karlsson**, Södra Vi, **Linnéa Claesson**, Borås, **Eva P.-Möller**, Katrineholm, **Bengt Ekvall**, Vintrosa, **Sune Eriksson**, Kornsjö, **Bjasta**, **Stina Arbin**, Sävsjö, **Lilian Gustafson**, Vingåker, **Tyra Johansson**, Uddevalla, **Birgit Malm**, Fristad, Accent gratulerar!

LÖSNING NR 8 2012

**Accent-kryss
nr 8-2012
Lösning**

Istället för julgruppen, sockorna eller chokladasken

Ge bort en julklapp som gör skillnad. IOGT-NTO-rörelsen arbetar för en demokratisk värld där alkohol och droger inte hindrar människors och samhällets utveckling. Genom ditt stöd kan vi stärka organisationer i Asien, Afrika och Östeuropa. De arbetar med boende för gatubarn, stärkande av våldsutsatta kvinnor, information till ungdomar, hälsoarbete och opinionsarbete för att påverka alkohollagstiftningar.

Tack för ditt stöd!

IOGT-NTO-RÖRELSEN

Så här gör du för att ge bort ett gåvobrev:

När du ger en gåva skickar vi ett gåvobrev till den mottagare du anger. Sätt in pengar på PG 90 04 63-1 eller BG 9000-4631. Ange ditt och mottagarens namn.

Du behöver också fylla i ett formulär på www.global.iogt.se eller ringa oss på 08-672 60 65 för att vi ska veta vart gåvobrevet ska skickas.

TACK!

Alla som bidragit till vår medlemsvärning under 2012! Tack vare dig och alla andra värvare ökar vi antalet medlemmar i IOGT-NTO i år! Hoppas du vill vara med och ge ett handtag även nästa år!

Gott Nytt värvarår!

Vill du regelbundet skänka en gåva till IOGT-NTO:s arbete för en nyktrare värld? Betala medlemsavgiften via autogiro och skänk en slant vid varje girering.

Nu har du fått hem ett kuvert med medlemsaviseringen för 2013. Du kan betala medlemsavgiften via autogiro och dela upp betalningen på olika sätt – per månad, kvartalsvis, halvårsvis eller på helår. Om du vill kan du dessutom skänka ett belopp vid varje girering. Alla bidrag är välkomna, stora som små. **De gör skillnad!**

